પાંચમા ધોરણના

મુખગણિતશિક્ષક

ભાગ ૬.

કિંમત ૦-૪-૦

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

" ડિક્ટેશન શિક્ષક " વગેરેના કર્તા.

શાહપોર-સુરત.

બુકસેલર લલ્લુભાઈ નારણદાસ લીમડાચોક-સુરત.

દેશી રાજ્યોમાં ટેક્સ્ટ બુકસ, ઇનામ અને લાયબ્રેરી માટે મંજુર થએલો અને કેળવણી ખાતાના અધિકારી સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોના ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો.

— પાંચમા ધોરણનો —

મુખગણિત શિક્ષક ભાગ ૬.

૮ ના ગુણોત્તરની સંપૂર્ણ નોંધ સાથે તમામ ગુણોત્તરનાં લેખાં ફક્ત ત્રણજ રીતથી ગણી શકાય એવી નવીન સરળ યુક્તિવાળો.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
"ડિકટેશન શિક્ષક" વગેરેના કર્તા.

પ્રસિદ્ધ કર્તા-છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર-સુરત.

આવૃત્તિ ૪થી પ્રત ૧૧૦૦
છાપનાર—નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમ.
છપવાનું ઠેકાણું-"શંકર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ ચૌટા પુલપર-સુરત.

સંવત ૧૯૭૬.] કિંમત ૦-૩-૦ [સને ૧૯૨૦.

"ડિકટેશન શિક્ષક" માટે

અભિપ્રાય.

સ્વર્ગસ્થ ગણપતરામ અનુપમરામ ત્રવાડી.
રાજકોટ મેલ ટ્રેનિંગ કોલેજના માજી
પ્રિન્સિપાલ સાહેબ.

તા. ૨૮-૬-૧૯૧૭ ના પત્રમાં લખે છે કેઃ—

" સલામ-તમારા તરફથી અવલોકનાર્થે "**ડિકટેશન શિક્ષક**" ભાગ ૧. ૨. નામનાં બે નાનાં પણ ઉપયોગી પુસ્તકો મળ્યાં. જોતાં જણાય છે કે તમારો આ શ્રમ **બાળકો, શિક્ષકો અને કેટલેક દરજ્જે લેખકોને પણ અત્યંત ઉપયોગી થઇ પડશે.** આ પુસ્તકોનો ઉપયોગ કરવાથી **બાળકોને ઘણી ઓછી મહેનતે જોડણીનું સારૂં અને ચોકસ જ્ઞાન થશે.** તમોએ વાચનમાળામાંથી ઘણાખરા મુશ્કેલીવાળા શબ્દો તારવ્યા છે, અને તેને વિવિધ રીતે ગોઠવી શિખનાર શિખવનાર ઉભયને સરળતા કરી આપીછે.

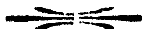
વળી સારા કાગળ, મોટા ટાઇપ અને શબ્દોના છુટાપણાને લીધે એ પુસ્તકો આંખને આકર્ષક થાય તેવાં છે.

એકંદરે મારા ધારવા પ્રમાણે તમારાં પુસ્તકો શ્રુત લેખનના શિક્ષણમાં મદદગાર થઇ પડશે, તેથી કેળવણીની દ્રષ્ટિએ જોતાં તેને **ટેક્સ્ટ બુક્સ તરીકે સ્વીકારી શકાય તેવાં છે. એજ.**"

મહેરબાન જામનગર એજ્યુકેશનલ ઇન્સ્પેક્ટર સાહેબની ઓફિસના એ૦ જા૦ નં૦ ૪૪૧ તા. ૨૧-૭-૧૯૧૯ના પત્રમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે

"અંકગણિતનાં મનોયત્ન"

આ સ્ટેટની સ્કૂલોમાં બીજા ધોરણમાં ટેક્સ્ટ બુક તરીકે મંજુર કરવામાં આવેલ છે.

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજંટ ટુ ધુ ગવર્નર સાહેબ બહાદુરે પોતાના હુકમ નં. ૭૯ તા. ૨-૮-૧૯થી

"અંકગણિતનાં મનોયત્ન"

કાઠિઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કુલોમાં ઈનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજુર કર્યો છે.

"ડિકટેશન શિક્ષક"માં શું શું છે ?

૧] પાઠવાર અઘરા શબ્દો.
૨] જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો.
૩] કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી
૪] જોડાક્ષર. ૫] મળતા જોડાક્ષર.
૬] પરીક્ષાના ડિકટેશનમાં આવનાર શબ્દો.

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ ટુ ધ ગવર્નર સાહેબ
બહાદુરે નં૦ B. A. P. ૬૫ તા૦ ૧૪-૧૧-૧૯ થી

ચોથા ધોરણની ભૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળા ભાગ ૧ કિંમત ચાર આના.

કાઠિઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કૂલોમાં
ઇનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજુર કરી છે.

મુંબઈ ઈલાકાની

ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા માટે

અભિપ્રાય.

રા૦ રા૦ ભાઈચંદ પુંજાદાસ શાહ.
સાદરા તાલુકા સ્કુલના હેડમાસ્તર સાહેબ,
પોતના તા૦ ૪-૧૦-૧૯૧૯ ના પત્રમાં લખે છે, કે

"સલામ—"ચોથા ધોરણની ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ભાગ ૧" આપના તરફથી મળી તે અવલોકતાં તેના સંબંધમાં મને જણાવતાં આનંદ થાય છે કે આપે આ પુસ્તક રચવામાં શરૂઆતની કેળવણી માટે લોકમાન્ય પ્રશ્નોત્તર-

શૈલીને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે. આ પુસ્તકની રચનાથી ભૂગોળના શિક્ષણમાં ટ્રેન્ડ, અન્ટ્રેન્ડ અને સાધારણ કેળવણી પામેલાને પણ સરળતા થઇ છે. પુસ્તકની રચના અને શિક્ષણ શૈલી એ બે ભિન્ન છે. તેમાં આપે શિક્ષકોનો ભૂગોળ શિખવવા માટે પુસ્તક વાચનમાં તથા તે ઉપરથી બાળકોને સમજાવતાં જે કાળક્ષેપ થાય છે તેનો ખાસ અટકાવ આ પ્રશ્નોત્તરમાળા વાપરવાથી થાય, એવી યોજના કરેલી જણાય છે. દરેક શિક્ષક ધ્યાનપૂર્વક પુસ્તક વાંચે, વિચારે અને પછી નોટ કરી તે શિખવે ત્યારેજ ભૂગોળનો [illegible] બાળકને સમજાવી શકે છે આ બધું પ્રશ્નોત્તર [illegible]માં સ્પષ્ટપણે ખુલાસાવાર અને વિગતવાર આવી જાય છે, તેથી મારા શિક્ષક તરીકેના અનુભવથી જણાવું છું કે આ પુસ્તક શિષ્ય, શિક્ષકો અને સામાન્યજ્ઞાન મેળવવા ઇચ્છતા જનસમૂહને ઘણુંજ ઉપયોગી થઇ પડે તેવું આલેખાએલું છે. આનો ઉપયોગ કરવાથી [illegible] લહી આ વિષયમાં પારંગત થઇ શકે તેમ છે"

શા. શા. છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

શાહપોર–સુરત.

સલામ દીગર–" આપની બનાવેલી "ચોથા ધોરણની ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા" મેં પહેલેથી છેવટ સુધી વાંચી. અહીંની સ્કૂલમાં ધોરણ ચોથામાં ભૂગોળની પરીક્ષા હંમેશાં લખાણથી થાય છે, માટે અહીંના શિક્ષકોને ભૂગોળના પુસ્તક ઉપરથી પ્રશ્નોત્તર લખાવવા પડતા તે મહેનત આપના પુસ્તકથી ઘણી ઓછી થઇ છે. પ્રશ્નો પણ આપે નવા ધોરણમાં મંજુર થયા પ્રમાણે ભૂગોળમાંથી ચૂંટી ઉત્તમ પ્રકારે ગોઠવ્યા છે, જેથી વિદ્યાર્થીઓને એકવાર વાંચી જવાથી સહજ યાદ રહી જાય છે, તે મારા જાતિ અનુભવથી જાણવામાં આવ્યું છે. આવા પ્રશ્નોત્તરમાં બાળકને પણ રસ પડે છે, અને શિક્ષકની મહેનત વૃથા જતી નથી. આવું ઉત્તમ પુસ્તક બહાર માટે આપને ધન્યવાદ આપું છું, અને આપના પ્રયાસને સારૂં ઉત્તેજન મળે એમ ઇચ્છું છું." એજ.

લિ૦

તા૦ ૯–૧૨–૧૯૧૯. | ભગવાનજી દેવજી પંડયા,
માંગરોળ (કાઠિઆવાડ) | તાલુકા સ્કૂલ માસ્તર.

પ્રકરણ ૧.

મનોયત્ન ૧.

નીચેની સંખ્યાના ગુણોત્તર કાઢો.

રૂપીઓ : બે આની	રૂપીઓ : ૩ પાઈ	આનો : ૨ ઉપઆના
રૂપીઓ : ૧૨॥ દોકડા	રૂપીઓ : ૨૫ બદામ	આનો : ૧૨॥ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૪ ઉપઆના	આનો : ૧૦ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦ દોકડા	રૂપીઓ : ૨ પાઇ	આનો : ૦॥ સુ૦ પૈસો
રૂપીઓ : ૮ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૧ દોકડો	આનો : ૧ પાઈ
રૂપીઓ : ૧૬ પાઇ	રૂપીઓ : ૫/૬ દોકડા	આનો : ૧ ઉપઆનો
રૂપીઓ : ૧ આનો	રૂપીઓ : ૨/૩ સુ૦ પૈસા	આનો : ૬। બદામ
રૂપીઓ : ૬। દોકડા	રૂપીઓ : ૨/૧૫ આના	આનો : ૫ બદામ
રૂપીઓ : ૫ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૫/૧૨ દોકડા	આનો : ૦। સુ૦ પૈસો
રૂપીઓ : ૫ દોકડા	રૂપીઓ : ૧/૩ સુ૦ પૈસા	આનો : ૦॥ પાઇ
રૂપીઓ : ૪ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૧/૧૫ આના	આનો : ૮/૧૫ ઉપઆના
રૂપીઓ : ૮ પાઈ	રૂપીઓ : ૪/૫ પાઈ	આનો : ૧૦/૩ બદામ
રૂપીઓ : ૮/૧૫ આના	રૂપીઓ : ૧ ઉપઆનો	આનો : ૦॥ ઉપઆનો
રૂપીઓ : ૮/૩ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૦॥। પાઈ	આનો : ૨॥ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦/૩ દોકડા	રૂપીઓ : ૫ બદામ	આનો : ૦। પાઈ
રૂપીઓ : ૬ પાઈ	રૂપીઓ : ૦। સુ૦ પૈસો	આનો : ૦। ઉપઆનો
રૂપીઓ : ૨॥ દોકડા	રૂપીઓ : ૨/૪૫ આના	આનો : ૨૫ વીસવાસી
રૂપીઓ : ૨ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૨/૧૩ સુ૦ પૈસા	આનો : ૧/૮ પાઇ
રૂપીઓ : ૪ પાઈ	રૂપીઓ : ૫/૧૮ દોકડા	આનો : ૧ બદામ
રૂપીઓ : ૧ પૈસો	આનો : ૧ અધેલો	આનો : ૫/૬ બદામ

આનો : ૨/૧૫ ઉપઆના	પૌંડ : ૦॥ પેની	શેર : ૪ ત. ભાર
આનો : ૫/૧૬ બદામ	પૌંડ : ૬ ફાર્ધિંગ	મણ : ૫ શેર
આનો : ૧/૧૫ ઉપઆનો	શિલિંગ : ૧ પેન્સ	મણ : ૨॥ શેર
આનો : ૧ ઉ૦ઉ૦આ	શિલિંગ : ૬/૫ પેન્સ	મણ : ૧। શેર
આનો : ૧ વીસવાસા	શિલિંગ : ૧ પેની	મણ : શેર ૦॥=
આનો : ૨/૫૪ ઉપઆના	શિલિંગ : ૦॥	મણ : શેર ૦)=॥
આનો : ૫/૧૬ બદામ	શિલિંગ : ૩/૧૫ પેની	મણ : ૪ શેર
પૌંડ : ૨॥ શિલિંગ	શિલિંગ : ૨ ફાર્ધિંગ	મણ : નવટાંક
પૌંડ : ૨ શિલિંગ	શિલિંગ : ૨/૫ [illegible]	એકર : ૫ ગુંઠા
પૌંડ : ૧ શિ. ૮ પેન્સ	શિલિંગ : ૧॥ ફાર્ધિંગ	એકર : ૨॥ ગુંઠા
પૌંડ : ૧। શિલિંગ	શિલિંગ : ૩/૧૧ [illegible]	એકર : ૧। ગુંઠા
પૌંડ : ૧ શિલિંગ	શિલિંગ : ૧ ફાર્ધિંગ	એકર : ૧૦ આના
પૌંડ : ૧૦ પેન્સ	શિલિંગ : ૦॥ ફાર્ધિંગ	એકર : ૨॥ આના
પૌંડ : ૮ પેન્સ	શિલિંગ : ૦॥ ફાર્ધિંગ	એકર : ૪ ગુંઠા
પૌંડ : ૭॥ પેન્સ	શિલિંગ : ૩/૨૫ પેની	એકર : ૨ આના
પૌંડ : ૬ પેન્સ	શિલિંગ : [illegible] પેની	માઇલ : ફર્લાંગ
પૌંડ : ૫ પેન્સ	શિલિંગ : ૧/૨૦ પેની	માઇલ : ૦॥ ફર્લાંગ
પૌંડ : ૩॥ પેન્સ	શિલિંગ : ૩/૧૬ ફાર્ધિંગ	માઇલ : ૦। ફર્લાંગ
પૌંડ : ૨॥ પેન્સ	શિલિંગ : ૩/૮૦ પેની	માઇલ : ૫ પોલ
પૌંડ : ૧૨/૫ પેન્સ	શિલિંગ : ૧/૩૦ પેની	માઇલ : ૧। પોલ
પૌંડ : ૨ પેન્સ	શેર : નવટાંક	માઇલ : પોલ
પૌંડ : ૧ પેની	શેર : અધોળ	ફર્લાંગ : ૫ પોલ
પૌંડ : ૩॥ ફાર્ધિંગ	શેર : ૧। રૂ૦ભાર	ફર્લાંગ : ૨॥ પોલ
		ફર્લાંગ : ૧। પોલ
		૩ડ : ૫ પોલ

રૂડ : ૨।। પોલ
રૂડ : ૧। પોલ
માણી : ૧।। મણ
માણી ; ૦।।। મણ
માણી : ૧૫ શેર
માણી : ૭।। શેર
માણી : શેર ૧।।।=
માણી : ૪ શેર
માણી : ૨ શેર
માણી : ૧।। શેર
ગ્રોસ : ૧।। ડઝન
ગ્રોસ : ૦।।। ડઝન
ડઝન : ૧।। નંગ
ડઝન : ૦।।। નંગ

એપોથીકરી તોલ

પૌંડ : ૧।। ઔંસ
પૌંડ : ૦।।। ઔંસ
પૌંડ : ૩ ડ્રામ
પૌંડ : ૧।। ડ્રામ

ટ્રોય વજનનું તોલ

પૌંડ : ૧।। ઔંસ
પૌંડ : ૦।।। ઔંસ
પૌંડ : ૭।। પેનીવેટ
પૌંડ : ૩।।। પેનીવેટ
પૌંડ : ૨૨।। ગ્રેન
પૌંડ : ૨૪ પેનીવેટ
પૌંડ : ૧ પેનીવેટ
પૌંડ : ૧૮ ગ્રેન
તોલો : ૦।।। માસો
તોલો : ૦।। માસો
તોલો : વાલ
તોલો : ૧।। રતી
વર્ષ : ૧।। માસ
વર્ષ : ૦।।। માસ
વર્ષ : ૩૬ દિવસ
વર્ષ : ૧।। દિવસ
ફુટ : ૧।। ઈંચ
ફુટ : ૦।।। ઈંચ
કળશી : ૨ મણ
કળશી : મણ
કળશી : ૦।। મણ
કળશી : ૦। મણ
કળશી : ૨।। શેર
કળશી : ૨ શેર
કળશી : ૧।।મણ ૪શેર
અઢિઆણો : ૨ વાલ
અઢિઆણો : વાલ
અઢિઆણો : ૦।। વાલ
અઢિઆણો : ૦।। રતી

એવોર્ડુપોઇઝ વજનનું

પૌંડ : ૨ ઔંસ
પૌંડ : ઔંસ
પૌંડ : ૦।। ઔંસ
પૌંડ : ૦। ઔંસ
પૌંડ : ૧ ડ્રામ
ફરો : ૨ પાયલી
ફરો : પાયલી
ફરો : ૦।।પાયલી
ફરો : ૦।પાયલી
ફરો : ૦। શેર
ખાંડી : ૨।। મણ
ખાંડી : ફરો
ખાંડી : ૧। મણ
ખાંડી : ૦।। ફરો
ખાંડી : ૨૫ શેર
ખાંડી : ૦। ફરો
ખાંડી : ૧૨।। શેર
ખાંડી : ૨ પાયલી
ખાંડી : શેર ૩)=
ખાંડી : ૨ મણ
ખાંડી : ૨।। શેર
ભાર : ૨।। ઘડી
ભાર : ૩ મણ
ભાર : ૧। ઘડી

ભાર : ૧॥ મણ
ભાર : ૦॥ મણ
ભાર : ૧૫ શેર
ભાર : ૩॥ શેર
ભાર : ૨ ધડી
ભાર : ૪ શેર
ભાર : ૩ શેર
ટાંક : ૩ રતી
ટાંક : ૧॥ રતી
ટાંક : ૦॥ રતી
ટાંક : ૬ આના
ટાંક : ૧॥ આના
કોડી : ૨॥ નંગ
કોડી : ૧। નંગ
ધા : ૩ તાવ
ધા : ૧॥ તાવ
ધા : ૦॥ તાવ
રીમ : ૨॥ ધા
રીમ : ૧। ધા
રીમ : ૧૫ તાવ
રીમ : ૭॥ તાવ

રીમ : ૨ ધા
રીમ : ૨ તાવ
રીમ : ૧॥ તાવ
ગજ : ૩ તસુ
ગજ : ૧॥ તસુ
ગજ : ૦॥ તસુ
ગજ : ૦॥ આંગળ
વીંધુ : ૨। વસા
વીંધુ : ૧। વસો
વીંધુ : ૧૨॥ કાઠી
વીંધુ : ૬। કાઠી
વીંધુ : ૨ વસા
વસા : ૨॥ કાઠી
વસા : ૧। કાઠી
ગાલ્લી : ૩॥ મણ
ગાલ્લી : ૭૫ શેર
ગાલ્લી : ૩૭॥ શેર
ગાલ્લી : ૧૮॥ શેર
ગાલ્લી : ૩ મણ
ગાલ્લી : ૫ શેર
મહીનો : ૩॥ દિવસ
મહીનો : ૩ દિવસ

સેંકડો : ૧૨॥ નંગ
સેંકડો : ૬। નંગ
સેંકડો : ૧૦ નંગ
હજાર : ૧૨૫ નંગ
હજાર : ૬૨॥ નંગ
હજાર : ૩૧। નંગ
હજાર : સેંકડો
ગાંસડી : ૧। રીમ
ગાંસડી : ૧૨॥ ધા
ગાંસડી : ૬। ધા
ગાંસડી : ૧ રીમ
એડીઉ : ૪ મણ
એડીઉ : ૨ મણ
એડીઉ : મણ
એડીઉ : ૦॥ મણ
એડીઉ : ૫ શેર
એડીઉ : ૧૨૮ શેર
એડીઉ : ૪ શેર
તોલો : ૪ વાલ
તોલો : ૨ વાલ
તોલો : ૧ વાલ
તોલો : ૦॥ વાલ

મનોયત્ન ૨.

૧) શેરના રૂ. ભાર કેટલા?
૨) શેર : રૂ. ભાર,
૩) મણના રૂ. ભાર કેટલા?
૪) મણના નવટાંક કેટલા?
૫) મણના : રૂ. ભાર.
૬) મણ : નવટાંક
૭) મણના શેર કેટલા?
૮) ખાંડીના શેર કેટલા?
૯) ભારના શેર કેટલા?
૧૦) કળશીના શેર કેટલા?
૧૧) ગાલ્લીના શેર કેટલા?
૧૨) એડીઆના શેર કેટલા?
૧૩) ગદિઆણાની રતી કેટલી?
૧૪) માસાની રતી કેટલી?
૧૫) માણી : શેર
૧૬) કળશી : શેર
૧૭) ખાંડી : શેર
૧૮) ભાર : શેર
૧૯) ગાલ્લી : શેર
૨૦) એડીઉં : શેર
૨૧) વર્ષના દિવસ કેટલા?
૨૨) વર્ષ : દિવસ
૨૩) શેર : ખાંડી
૨૪) કેટલા શેરની માણી?
૨૫) કેટલી રતીનો તોલો?
૨૬) કેટલી રતીનો માસો?
૨૭) કેટલી રતીનો ગદિઆણો?
૨૮) શેરના નવટાંક કેટલા?
૨૯) શેરના અધોળ કેટલા?
૩૦) મણની પાંચશેરી કેટલી?
૩૧) મણની અઢીશેરી કેટલી?
૩૨) મણની સવાશેરી કેટલી?
૩૩) મણના અધોળ કેટલા?
૩૪) ૩૬ દિવસ : ૧ વર્ષ
૩૫) ૫ ગુંઠા : એકર
૩૬) ૫ પોલ : માઇલ
૩૭) ૦।। મણ : એડીઉં
૩૮) ૧।। રતી : તોલો
૩૯) ૬૪ શેર : કળશી
૪૦) કળશીની બશેરી કેટલી?
૪૧) ૭૫ શેર : ગાલ્લી
૪૨) ૨ વસા : વીંઘુ
૪૩) ગાલ્લીમાં ૫ શેર કેટલીવાર?
૪૪) ગાલ્લી : ૫ શેર.

૪૫) ૨ ધા : રીમ.
૪૭) એડીઆની ૫ શેરી કેટલી?
૪૮) ભાર : મણ.
૪૯) કળશી : એડીઉં.
૫૦) ગાલ્લી : ખાંડી.
૫૧) ક્રાઉન : પૌંડ.
૫૨) પૌંડના ક્રાઉન કેટલા?
૫૩) વર્ષ : ૧ાા દિવસ
૫૪) ૧ાા ખાંડી : ૭ાા શેર.
૫૫) ૧ા ભાર : ૧ાા મણ.
૫૬) ૧ ગેજ : ૦ાા તસુ.
૫૭) ૩ અધોળ : ૧ાા મણ.
૫૮) ૨ાા નવટાંક : ૨ાા મણ.
૫૯) ૨ા ગાલ્લી : ૧૧ા શેર.
૬૦) ૧ા પૌંડ : ૧ા શિલિંગ.
૬૧) કેટલા અડધા ફાર્થિંગ હોય તો શિલિંગ થાય?
૬૨) નીચેના રૂપીઆની કિંમત કહો.
૧/૨, ૧/૩, ૧/૪, ૧/૫, ૧/૬, ૧/૮, ૧/૧૦, ૧/૧૨, ૧/૧૬, ૧/૨૦, ૧/૨૪, ૧/૨૫, ૧/૩૨,
૧/૪૦, ૧/૪૮, ૧/૫૦, ૧/૬૪, ૧/૮૦, ૧/૯૬, ૧/૧૦૦, ૧/૧૨૦, ૧/૧૯૨ ૧/૨૦૦,
૬૩) ૧/૨, ૧/૩, ૧/૪, ૧/૫, ૧/૬, ૧/૮, ૧/૧૦, ૧/૧૨, ૧/૧૬, ૧/૨૦, ૧/૨૪, ૧/૨૫, ૧/૪૦,
૧/૪૮, ૧/૫૦ ૧/૧૦૦ આનાની કિંમત કહો.
૬૪) ૪ાા પૌંડમાં ૨ાા પૌંડ ઉમેરતાં જે જવાબ આવે તેનું ૭ શિલિંગ ૩ પેન્સ સાથે ગુણોત્તર શું?
૬૫) રૂ. ૩ાાા=ાા માંથી રૂ. ૦) ૦ાા બાદ કરો અને જે બાકી રહે તેનું રૂ. ૦ાાા= ની સાથે ગુણોત્તર શું?
૬૬) ૭ાા×૭ાા નું ૨ાા×૨ાા સાથે ગુણોત્તર શું?
૬૭) ૧ાા મણને કેટલા શેરનું ગુણોતર ૮?
૬૮) ૨ શેરને કેટલા નવટાંકનું ગુણોત્તર ૮?
૬૯) નવટાંક ને કેટલા શેર ગુણોત્તર [illegible]?
૭૦) ૩ ગાંસડી ને કેટલા રીમનું ગુણોત્તર ૧૦?
૭૧) સેંકડો ને કેટલા નંગનું ગુણોત્તર ૨૦?

૭૨) ૩ નવટાંક ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૪}$?
૭૩) ૧૧ રૂપીઓ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ૮ ?
૭૪) કેટલા આના ને ૩॥ રૂપીઆનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
૭૫) ૩ રૂપીઆ ને કેટલી પાઇનું ગુણોત્તર ૪૮ ?
૭૬) કેટલા તોલા ને ૮ ગદિઆણાનું ગુણોત્તર ૧૬ ?
૭૭) કેટલી કળશી ને ૪ ભારનું ગુણોત્તર ૨ ?
૭૮) ૫ રૂપીઆ ને કેટલી પાઇનું ગુણોત્તર ૧૯૨ ?
૭૯) ૭ શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
૮૦) ૭ પેન્સ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૧૨}$?
૮૧) ૩૨ મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૮૨) બેડીઉં ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૮૩) કેટલા મણ ને ૫ નવ[illegible] ગુણોત્તર ૩૨૦ ?
૮૪) ૫ શેર ને કેટલી ખાં[illegible] ગુણોત્તર $\frac{૧}{૧૬૦}$?
૮૫) કેટલા ગ્રોસ ને ૨૪ ડઝનનું ગુણોત્તર ૨ ?

સૂચના—૮૬ થી ૧૦૧ વાલના જવાબ અનેક આવશે ?

૮૬) કેટલા રૂપીઆ ને [illegible]નાનું ગુણોત્તર ૪ ?
૮૭) કેટલા મણ ને કેટલા [illegible] ગુણોત્તર ૪૦ ?
૮૮) કેટલા બેડીઆં ને કેટલી કળશીનું ગુણોત્તર ૮ ?
૮૯) કેટલા આના ને કેટલી પાઇનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
૯૦) કેટલા મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૧૬ ?
૯૧) કેટલા તોલા ને કેટલા વાલનું ગુણાત્તર ૮ ?
૯૨) કેટલી ગાલ્લી ને કેટલા મણનું ગુણોત્તર ૩૦ ?
૯૩) કેટલી ખાંડી ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?

૯૪) કેટલા પૌંડ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર ૨૦ ?
૯૫) કેટલા શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
૯૬) કેટલી પાઇ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૧૨}$?
૯૭) કેટલા આના અને કેટલા રૂપીઆનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૧૬}$?
૯૮) કેટલા શેર ને કેટલા રૂા. બારનું ગુણોત્તર ૩૨ ?
૯૯) કેટલા મણ ને કેટલી ગાલ્લીનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૪૦}$?
૧૦૦) કેટલા તસુ ને કેટલા ગજનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨૪}$?
૧૦૧) કેટલી રતી ને કેટલા તોલાનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૯૬}$?

પ્રકરણ ૨.

કસર.

વ્યવહારમાં પદાર્થોની કિંમતની આપ લે ચલણી નાણાંથી કરવામાં આવે છે. નાણાંમાં હલકામાં હલકું નાણું પાઇ છે. ૦॥ પાઇથી ઉપરાંત થાય તો આખી ગણી લેવામાં આવે છે. પણ ૦॥ પાઇથી ઓછી થાય તો છોડી દેવામાં આવે છે,

હિસાબ દોકડા, બદામ, વીસવાસીથી ગણવામાં આવે છે, તેમાં પણ ઉપર મુજબ કસર મુકવી. જવાબ દોકડા બદામ અને વીસવાસીમાં ન માંડતાં તેનું નાણું કરી રૂપીઆ, આના, પાઇમાં માંડવો.

પ્રકરણ ૩.

તમામ ગુણોત્તરમાં લાગુ પડતી કુંચીઓ.

૧) ભારે પરિમાણ ઉપરથી હલકા પરિમાણની કિંમત કાઢવાની રીત:—

ભારે પરિમાણની કિંમતને, ભારે પરિમાણ અને હલકા પરિમાણના ગુણોત્તરે ભાગવા. ભાગાકાર ભારે પરિમાણની કિંમતની જાતનો આવશે. જેમકે ૧) રૂ૦ ૨૫ા એ તોલો તો ૪ વાલનું શું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત રૂ. ૨૫ાને ભારે પરિમાણ તોલો અને હલકા પરિમાણ ૪ વાલના ગુણોત્તર ૮એ ભાગ્યા. ૨૫ા÷૮ એટલે ૨૫ા×*$\frac{૧}{૮}$=૫૧ આના=રૂ. ૩)≡ જવાબ આવ્યો. (૨૫ા રૂપીઆને $\frac{૧}{૮}$ થી ગુણવા અથવા ૨૫ાને $\frac{૧}{૮}$ રૂપીઆએ ગુણવા એ બરોબર છે. હવે $\frac{૧}{૮}$ રૂપીઓ એટલે બે આના. માટે ૨૫ા×૨ આના=૫૧ આના=રૂ. ૩)≡.) ૨) રૂ. ૬૩) ગાસ્રી તો ૧૨ શેરનું શું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત રૂ ૬૩ોને ભારે પરિમાણ ગાસ્રી અને હલકા પરિમાણ ૧૨ શેરના ગુણોત્તર ૧૦૦ એ ભાગ્યા. ૬૩÷૧૦૦= ૬૩×$\frac{૧}{૧૦૦}$=૬૩ દોકડા=રૂ. ૦॥=૦॥ દોકડો જવાબ. (૬૩ રૂપીઆ ×$\frac{૧}{૧૦૦}$=૬૩×$\frac{૧}{૧૦૦}$ રૂ. છે. $\frac{૧}{૧૦૦}$ રૂપીઆ=૧ દોકડો માટે ૬૩×૧=૬૩ દોકડા=રૂ. ૦॥=૦॥ દોકડો.)

૩) ૭ા ખાંડીના ૫૨ા રૂપીઆ તો ૩૦ શેરનું શું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત રૂ. ૫૨ાને ભારે પરિમાણ ૭ા

---

* ગુણોત્તર એ સાદી સંખ્યા છે. છતાં આ રીતમાં તેને વિશેષ (પરિમાણવાળી) સંખ્યા ગણી લેવામાં આવે છે માટે પહેલી સંખ્યા જે વિશેષ સંખ્યા છે તેને સાદી સંખ્યા ગણી લેવી જોઇએ. કારણ સ્પષ્ટ છે. જેમકે ૫ રૂપીઆ×૨=૧૦ રૂપીઆ અથવા ૫×૨ રૂપીઆ=૧૦ રૂપીઆ છે.

ખાંડી અને હલકા પરિમાણુ ૩૦ શેરના ગુણોત્તર ૨૦૦ એ ભાગ્યા. ૫૨॥÷૨૦૦=૨૬। દોકડા, કારણ રૂપીઆનો ૨૦૦મો ભાગ ૦॥ દોકડો છે, માટે ૫૨॥×૦॥=૨૬। દોકડા=રૂ. ૦। ૧। દો. જવાબ.

૨) હલકા પરિમાણુ ઉપરથી ભારે પરિમાણુની કિંમત કાઢવાની રીત:-

હલકા પરિમાણુની કિંમતને, હલકા પરિમાણુ અને ભારે પરિમાણુના ગુણોત્તરે ભાગવા. ભાગાકાર હલકા પરિમાણુની કિંમતની જાતનો આવશે જેમકે, ૧) રૂ. ૦)=॥ નું શેર તો મણનું શું ?

હલકા પરિમાણુની કિંમત ૨॥ આનાને હલકા પરિમાણુ ૧। શેર અને ભારે પરિમાણુ મણના ગુણોત્તર $\frac{૧}{૩૨}$ ભાગ્યા. ૨॥ આના ÷ $\frac{૧}{૩૨}$ =૨॥ આના×૩૨=૮૦ આના=રૂ. ૫) જવાબ. અથવા૨॥×૩૨ આના=૨॥ ×૨ રૂપીઆ=૫ રૂપીઆ.

૨) રૂ. ૦)=।નું ।ર તો મણનું શું ?

હલકા પરિમાણુની કિંમત ૨। આનાને હલકા પરિમાણુ શેર અને ભારે પરિમાણુ મણના ગુણોત્તર $\frac{૧}{૪૦}$ ભાગ્યા, ૨।÷$\frac{૧}{૪૦}$=૨। આના ×૪૦=૯૦ આના=રૂ. ૫॥=) જવાબ.

૩) ૭॥ શેરના ૬ આના તો ૩ ખાંડીનું શું ?

હલકાના પરિમાણુની કિંમત ૬ આનાને હલકા પરિમાણુ ૭॥ શેર અને ભારે પરિમાણુ ૩ ખાંડીના ગુણોત્તર $\frac{૧}{૩૨૦}$ ભાગ્યા. તો ૬ આના÷$\frac{૧}{૩૨૦}$=૬ આના×૩૨૦=૧૯૨૦ આના=રૂ. ૧૨૦ અથવા ૬×૩૨૦ આના=૬×૨૦ રૂપીઆ=૧૨૦ રૂપીઆ જવાબ.

૩) કિંમત ઉપરથી વજન કાઢવાની રીત:-

જેટલું વજન આપ્યું હોય અને જેટલી કિંમતનું લેવું હોય

તે એનો ગુણાકાર કરવો, પછી તે ગુણાકારને આપેલી કિંમતે ભાગવાથી જવાબ આપેલા વજનની જાતનો આવશે.

૧) રૂ. ૪૫માં ૧॥ ગાલ્લી મડ મળે તો રૂ. ૩)માં કેટલા આવશે ? ૧॥×૩=૪॥, ૪॥÷૪૫=$\frac{૧}{૧૦}$ ગાલ્લી=૩ મણ જવાબ.

૨) રૂ. ૭૨)નું ૧॥ કળશી તો રૂ. ૬)નું કેટલું ? ૧॥×૬=૯, ૯÷૭૨=$\frac{૧}{૮}$ કળશી=૨ મણ જવાબ.

૩) રૂ. ૦॥। ના ૨૧ નંગ તો રૂ. ૪)નાં કેટલાં ? ૨૧×૪=૮૪, ૮૪÷૦॥।=૧૧૨ નંગ જવાબ.

૪) રૂ. ૫૨॥માં ૧॥ ગાલ્લી મડ મળે તો રૂ. ૧)–॥માં કેટલા આવશે ? ૧॥×૧)–॥=૧॥=।. ૫૨॥÷૧॥=।=$\frac{૧}{૩૨}$ ગાલ્લી=૩૭॥ શેર.

મનોયત્ન ૩.

૧) એક આનાનું નવટાંક તો મણનું શું ?
૨) રૂપીઆનું ૪ શેર તો ભારનું શું ?
૩) વાલના રૂ. ૦॥= તો ૨॥ તોલાનું શું ?
૪) રૂ. ૭॥ હજાર તો ૧૨૫ નંગનું શું ?
૫) ડઝનના રૂ. ૦)=। તો ૨॥ ગ્રોસનું શું ?
૬) રૂ. ૦।–નું ૧૦ શેર તો ગાલ્લીનું શું ?
૭) મહીનાના રૂ. ૧૭॥ તો ૧૦ દિવસનું શું ?
૮) ૭॥ વાલના રૂ. ૨। તો ૭॥ તોલાનું શું ?
૯) રૂ. ૬૦)નું ૨॥ ખાંડી તો રૂ. ૫)નું કેટલું ?
૧૦) રૂ. ૦)=નું ૦॥ મણ તો રૂ. ૧૫)નું કેટલું ?
૧૧) મણના રૂ. ૨॥ તો રૂ. ૧॥–નું કેટલું ?
૧૨) રૂ. ૧૮॥નું ૨૦ મણ તો રૂ. ૩॥નું કેટલું ?

૧૩) ૭) વર્ષના રૂ. ૧૦૫) તો ૩ મહીનાનું શું ?
૧૪) રૂ. ૧૮)નું ૧૫ મણ તો ૩ાા મણનું શું ?
૧૫) ૩ અધોળના રૂ. ૦ા≈ તો ૩ શેરનું શું ?
૧૬) ૭ પેનની ૫ પાઇ તો ૫ આનાની કેટલી ?
૧૭) રૂ. ૨૫ાાએ તોલો તો ૩ાા વાલનું શું ?
૧૮) રૂ. ૧૨ાાનું ૫ મણ તો ૪ શેરનું શું ?
૧૯) ૬૪ કેરીનો રૂ. ૧ાા તો રૂ. ૧)ાાની કેટલી ?

પ્રકરણ ૪.

શેરના નવટાંક કેટલા ? અચ્છેરના અધોળ ? મણની પાંચશેરી કેટલી ? માસાની રતી ? દિવસના પહોર ? પાયલીની ટિપરી ? ખાંડીના ફરા ? ઔંસના ડ્રામ (એપો) ? માઇલના ફર્લાંગ ? ક્વાર્ટરના બુશલ ? બુશલના ગેલન કેટલા ? જ. ૮. ત્યારે ઉપલાં પરિમાણોનું ગુણોત્તર શું ? જ. ૮.

૮ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

શેર ને નવટાંક, અચ્છેર ને અધોળ, મણ ને પાંચશેરી, માસો ને રતી, દિવસ ને પહોર, પાયલી ને ટિપરી, ખાંડી ને ફરો, ઔંસ ને ડ્રામ (દવા તોલવાનું), માઇલ ને ફર્લાંગ, ક્વાર્ટર ને બુશલ, બુશલ ને ગેલન.

એ પરિમાણોમાંથી ભારે પરિમાણ કહો. હલકા કહો. હલકા ભારેનો કેટલામો ભાગ છે ? જ. ૮મો ભાગ. ભારે હલકાથી કેટલા ગણા છે. જ. ૮ ગણા.

જો ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત રૂ. ૧ પડે તો હલકા એકમની કિંમત ભારેના કેટલામા ભાગની પડે ? જ. ૮મા ભાગની.

રૂપીઆના ૮મો ભાગ શું ? જ. ૨ આના. રૂપીઆથી કેટલા ગણા આના આવ્યા ? જ. બમણા. પણ જો ભારે એકમની કિંમત રૂ. ૨ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. ૪ આના રૂપીઆથી કેટલા ગણા આના આવ્યા ? જ. બમણા. માટે.

૧) ભારે એકમના રૂપીઆથી બમણા આના હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ આનો પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. દોઢ પાઇ. આનાથી કેટલી ગણી પાઇ પડે ? જ. દોઢ ગણી. જો ભારે એકમની કિંમત ૨ આના પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. ૩ પાઇ=૧ પૈસો. આનાથી કેટલા ગણી પાઇ આવી ? જ. દોઢ ગણી. પૈસા કેટલા ગણા આવ્યા ? જ. અડધા. ભારે એકમના આનાથી કેટલા ગણી પાઇ આપવી પડે ? જ. દોઢ ગણી પૈસા કેટલા ગણા આપવા પડે ? જ. અડધા. માટે

૨) ભારે એકમના આનાથી દોઢ ગણી પાઇ અથવા અડધા પૈસા હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ પૌંડ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી ? જ. પૌંડના આઠમા ભાગ જેટલી. પૌંડનો આઠમા ભાગ શું ? જ. ૨॥ શિલિંગ. પૌંડથી કેટલા ગણા શિલિંગ આવ્યા ? જ. અઢીગણા. ભારે એકગના પૌંડથી કેટલા ગણી શિલિંગ આપવી પડે ? જ. અઢીગણી. માટે.

૩) ભારે એકમના પૌંડથી અઢીગણા શિલિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પારમાણના એકમની કિંમત ૧ શિલિંગ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. દોઢ પેન્સ. શિલિંગથી કેટલા ગણા

પેન્સ પડે ? જ. દોઢ ગણા. ભારે એકમના શિલિંગથી કેટલા ગણા પન્સ આપવા પડે ? જ. દોઢ ગણા. માટે.

૪) ભારે એકમના શિલિંગથી દોઢ ગણા પેન્સ હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરમાણના એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. ૦ાા ફાર્થિંગ. પેન્સથી કેટલા ગણા ફાર્થિંગ પડે ? જ. અડધા. ભારે એકમના પેન્સથી કેટલા ગણા ફાર્થિંગ આપવા પડે ? જ. અડધા. માટે.

૫) ભારે એકમના પેન્સથી અડધા ફાર્થિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

આગળ કુંચીઓ કઢાવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.

રૂ. ૧)નું ૧ મણ તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૨ આના.

રૂ. ૨)નું ૩ મણ તો ૧૫ શેરનું શું ? જ. ૪ આના.

રૂ. ૫)નું ૧૬ તો મણ તો બે મણનું શું જ. ૧૦ આના.

રૂ. ૦)~નું શેર તો નવટાંકનું શું જ. ૧ાા પાઇ.

રૂ. ૦)≡નું ૧ાા શેર તો ૧ાા નવટાંકનું શું ? જ. ૧ાા પાઈ.

૧ પૈસાનું એક શેર તો ૧ નવટાંકનું શું ? જ, ૦ાા ઉપઆનો

૭ પૈસાનું ૪ શેર તો ૪ નવટાંકનું શું ? જ. ૩ાા ઉપઆના.

હવે રૂપીઆના ભાવ પરથી ભારે પરથી હલકાની કુંચી કઢાવો.

*** રૂપીઆના ભાવ પરથી ભારેપરથી હલકાની કિંમત—**

૧) જેટલા રૂપીઆનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી બમણા આનાનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ.

૨) જેટલા આનાનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી દોઢ ગણી પાઈનું જેટલુંજ હલકું પરિમાણ.

૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી ૦॥ રૂપઆનાનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ

હલકાથી ભારે કેટલા ગણા છે? જ. ૮ ગણા.

હવે જો હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ., ૧ આનો,

૧ પૈસો, ૧ પાઇ, ૧ પૌંડ, ૧ શિલિંગ, ૧ પેન્સ, ૧ ફાર્થિંગ પડે તો ભારે એકમની કિંમત કેટલા ગણી પડે? જ. ૮ ગણી. ૮ ગણી એટલે? ૮ રૂ., ૮ આના=૦॥ રૂ., ૮ પૈસા=બે આના, ૮ પાઈ, ૮ પૌંડ, ૮ શિલિંગ, ૮ ફાર્થિંગ=૨ પેન્સ પડે. માટે.

૧) હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ. પડે તો ભારે એકમની શી? રૂ. ૮)
૨) ,, ,, ,, ૧આનો ,, ,, ,, ,, ? રૂ. ૦॥
૩) ,, ,, ,, ૧ પૈસો ,, ,, ,, ,, ? ૨ આના
૪) ,, ,, ,, ૧ પાઇ ,, ,, ,, ,, ? ૮ પાઇ
૫) ,, ,, ,, ૧ પૌંડ ,, ,, ,, ,, ? ૮ પૌંડ
૬) ,, ,, ,, ૧ શિલિંગ ,, ,, ,, ? ૮ શિ૦
૭) હલકા એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો ભારે એકમની શી? ૮ પેન્સ
૮) ,, ,, ,, ૧ફાર્થિંગ ,, ,, ,, ,, ,, ? ૨ પેન્સ

હલકા એકમપરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આનાથી ૦॥ રૂપીઆ. ૨)પૈસાથી બમણા અડધા. ૩)પાઇથી ૦॥ આના અને બમણી પાઇ. ૪) ફાર્થિંગથી બમણા પેન્સ.

આગળ કુંચીઓ કાઢવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.

રૂ. ૧) નું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું? જ. ૮ રૂ.
રૂ. ૨) નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું શું? જ. ૧૬ રૂ.

રૂ. ૦)–નું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૦॥ રૂ.
રૂ. ૦)≈નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું શું ? જ. ૧॥ રૂ.
૧ પૈસાનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ, ૨ આના
૪ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૮ આના
૧ પાઇનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૮ પાઈ
હવે રૂપીઆના ભાવપરથી હલકાપરથી ભારેની કુંચીઓ કઢાવો.

*** રૂપીઆના ભાવપરથી હલકાપરથી ભારેની કિંમત—**

૧) જેટલા રૂપીઆનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૮ ગણા રૂપીઆનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.
૨) જેટલા આનાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૦॥ રૂપીઆનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.
૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી બમણા આનાનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.
૪) જેટલી પાઇનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૮ ગણી પાઈનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

ઉદાહરણ—

૧) રૂ. ૩)નું શેર તો નવટાંકનું શું ? જ. રૂપીઆથી બમણા આના. માટે ૩×૨=૬ આના=રૂ. ૦।≈
૨) ૫ આનાનું મણ તો શેરનું શું ? જ. આનાથી દોઢ ગણી પાઇ. માટે ૫×૧॥=૭॥ પાઈ=રૂ. ૦)૦॥ ૧॥ પાઈ.

૩) ૨॥ પૌંડમાં ૧ માઈલ રેલવે દુરસ્ત થાય તો ૧ ફર્લાંગ રેલવે દુરસ્ત કરામણી શું ખર્ચ થશે? જ. પૌંડથી ૨॥ ગણી શિલિંગ, માટે ૨॥×૨॥=૬। શિલિંગ.

૪) ૩ શિલિંગમાં ૧ ઔંસ દવા મળે તો ડ્રામનું શું ?
જ. શિલિંગથી દોઢા પેન્સ, માટે ૩×૧॥=૪॥ પેન્સ.

૫) ૪ પેન્સમાં ૧ માઈલની મુસાફરી થાય તો ૧ ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું આપવું પડશે? જ. પેન્સથી ૦॥ ફાર્થિંગ, માટે ૪×૦॥=૨ ફાર્થિંગ=૦॥ પેન્સ.

૬) રૂ. ૫)નું ૩ માસા તો દસ આનાનું કેટલું ? જ. રૂપીઆથી બમણા આના છે. માટે માસા જેટલીજ રતી એટલે ૩ રતી=૧ વાલ

૭) ૪ આનાનું ૨ પાયલી તો ૬ પાઈનું કેટલું ? જ. આનાથી દોઢ ગણી પાઈ છે, માટે પાયલી જેટલીજ ટીપરી એટલે ૨ ટીપરી.

૮) ૨ પૈસાનું ૩ શેર તો ૧ ઉપઆનાનું (૦॥। પાઈનું) કેટલું ? જ. પૈસાથી અડધા ઉપઆના છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૩ નવટાંક=શેર ૦।=

૯) રૂ. ૨૫)નું ૨ ખાંડી તો રૂ. ૧॥-માં કેટલું આવે ? જ. રૂપીઆ જેટલાજ આના છે, માટે ખાંડીથી અડધા ફરા એટલે ૧ ફરો.

૧૦) ૬ આનાનું ૪ શેર તો ૪॥ પાઈ (૬ ઉપઆના) નું કેટલું ? જ. આના જેટલા ઉપઆના છે માટે શેરથી અડધા નવટાંક એટલે ૨ નવટાંક=૦। શેર.

૧૧) રૂ. ૧)નું ૫ શેર તો મણનું શું ? જ. રૂપીઆથી ૮ ગણા રૂપીઆ, માટે ૮ રૂ.

૧૨) રૂ. ૦)=નું નવટાંક તો શેરનું શું ? જ. આનાથી ૦॥ રૂપીઆ માટે ૨×૦॥=૧ રૂ.

૧૩) ૩ પૈસાની ટીપરી તો પાયલીનું શું? જ. પૈસાથી બમણા આના, માટે ૩×૨=૬ આના=રૂ. ૦।≈

૧૪) ૨ પાઇનું નવટાંક તો શેરનું શું? જ. પાઇથી ૮ ગણી પાઇ, માટે ૨×૮=૧૬ પાઇ=રૂ. ૦)–। ૧ પાઇ.

૧૫) ૦ાા પૈંડના બુશલ ઘઉં મળે તો કવાર્ટરનું શું? જ. પૈંડથી ૮ ગણા પૈંડ માટે ૦ાા×૮=૪ પૈંડ

૧૬) ૨ાા શિલિંગમાં ગૅલન કેરોસીન મળે તો બુશલ કેરોસીનનું શું? જ. શિલિંગથી ૮ શિલિંગ માટે, ૨ાા×૮=૨૦ શિલિંગ=૧ પૈંડ.

૧૭) ૩ાા પેન્સમાં ૧ ડ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔંસનું શું? જ. પેન્સથી ૮ ગણા પેન્સ, માટે ૩ાા×૮=૩૦ પેન્સ=૨ાા શિલિંગ.

૧૮) ૧ા ફાર્ધિંગમાં ૧ ડ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔંસનું શું? જ. ફાર્ધિંગથી ૮ ગણા ફાર્ધિંગ માટે ૧ા×૮=૧૦ ફાર્ધિંગ=૨ાા પેન્સ.

૧૯) ૩ આનાનું નવટાંક તો ૩ રૂપીઆનું કેટલું? જ. આના જેટલાજ રૂપીઆ છે, માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.

૨૦) ૨ ઉપઆના (૧ાા પાઇનું) નવટાંક તો ૨ આનાનું કેટલું? જ. ઉપઆના જેટલાજ આના છે, માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.

૨૧) રૂ. ૫)નું ૩ નવટાંક તો ૪૦ રૂપીઆનું કેટલું? જ. રૂપીઆથી ૮ ગણા રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.

૨૨) રૂ. ૦)≈ નું ૨ નવટાંક રૂ. ૧ાાનું કેટલું? જ. આનાથી ૦ાા રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૨ શેર.

૨૩) ૩ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૬ આનાનું કેટલું? જ. પૈસાથી બમણા આના છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૫ શેર.

૨૪) ૨ પાઇનું ૩ નવટાંક તો ૧૬ પાઇનું કેટલું? જ. પાઇથી ૮ ગણી પાઈ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.

મનોયત્ન ૪.

૧) રૂ. ૦॥= શેર તો નવટાંકનું શું ?
૨) ૫ શેર બોરના ૩ આના તો મણનું શું ?
૩) નવટાંક હીંગના રૂ. ૦)≡॥ તો શેરનું શું ?
૪) રૂ. ૨॥ એ શેર હીંગ મળે તો રૂ. ૧॥=॥ની કેટલી ?
૫) મણના રૂ. ૧॥॥ તો ૫ શેરનું શું ?
૬) રૂ. ૨॥એ શેર તો ૫ રૂપીઆભારનું શું ?
૭) ૨॥ પૈસાનું ૫ શેર તો મણનું શું ?
૮) રૂ. ૦)-॥॥નું શેર તો રૂ. ૧॥॥ કેટલું ?
૯) ૫ શેરના રૂ. ૦॥= તો મણનું શું ?
૧૦) રૂ. ૩॥॥ એ મણ તો ૧॥ મણ ૫ શેરનું શું ?
૧૧) મણ મગના રૂ. ૨॥=॥ તો મણ ૩) ૫ શેરનું શું ?
૧૨) રૂ. ૧॥=॥નું મણ તો ૨॥ મણ ૫ શેરનું શું ?
૧૩) ટીપરીની ૫ પાઇ તો પાયલીનું શું ?
૧૪) ૧ આનાની ૧॥ પાયલી તો ૩॥॥ ટીપરીનું શું ?
૧૫) મણ મગના રૂ. ૨)= તો ૧૫ શેરનું શું ?
૧૬) રૂ. ૬ાની મણ ખાંડ તો ૦॥ મણ ૫ શેરનું શું ?
૧૭) રૂ. ૦॥॥નો માસો તો રૂ. ૦॥=॥નું કેટલું ?
૧૮) ૫ શેર દૂધીના રૂ. ૦)≡॥ તો ૪॥॥ મણનું શું ?
૧૯) ૧॥ માસાના રૂ. ૦)- તો દોઢ પાઇનું કેટલું ?
૨૦) રૂપીઆની ૨॥॥ શેર ખાંડ તો શેર ૦॥૦નું શું ?
૨૧) શેર ૦)૦॥નો એક આનો તો ૨॥ શેરનું શું ?
૨૨) રૂ. ૨૧॥= મણ તો ૨॥ મણ ૫ શેરનું શું ?

૨૩) રૂ. ૦।।≈માં એક માઇલની મુસાફરી થાય તો ફર્લાંગ મુસાફરી-નું શું બેસે?

૨૪) ૩।। શિલિંગમાં ૧ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૫ માઇલ ૨ ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું ખર્ચ થાય?

૨૫) રૂ. ૦)≡નું ૫ રૂપીઆભાર તો શેરનું શું?

૨૬) ૩। પૈસાનું ૫ શેર તો મણનું શું?

૨૭) ૨। પૌંડમાં માઇલની મુસાફરી થાય તો ૨। શિલિંગમાં કેટલી મુસાફરી થશે?

૨૮) રતીના રૂ. ૦।≡ તો ૨। માસાનું શું?

૨૯) ૫ શેર વેંગણના રૂ. ૦)≡।। તો રૂ. ૧।।≈માં કેટલા આવે?

૩૦) ૩૩ જમીનના ૩।। પૌંડ પડે તો ૫ પોલનું શું?

૩૧) વર્ષનો પગાર ૨।। શિલિંગ તો ૧।। મહીનાનો કેટલો?

૩૨) ૨। પૌંડમાં ૧।। ઔંસ દવા મળે તો પૌંડ દવાનું શું બેસે?

૩૩) ૨।। પૌંડમાં ૩ ઔંસ લેંપ આવે તો ૧।। ડઝનનું શું?

૩૪) કોથળા ઘઉંના રૂ. ૨૧।।≈ બેસે તો ૦।। મણ ૫ શેરનું શું?

૩૫) મોટા હારાના રૂ. ૨૨।।। તો ૨।। મણ ૫ શેરનું શું?

૩૬) ગજ બનાતના રૂ. ૩।। તો ૩ તસુનું શું?

૩૭) રૂ. ૮૫।।। એ ગાલ્લી તો ૩।।। મણનું શું?

૩૮) ગદિઆણાના રૂ. ૧૪।।। તો ૩ વાલનું શું?

૩૯) રૂ. ૧૮।।। એ સેંકડો તો રૂ. ૨।–ના કેટલા નંગ?

૧૬ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

શેર ને અધોળ; મણ ને અઢીશેરી; કળશી ને મણ; ગદિઆણો ને વાલ; ફરો ને પાયલી; ઔંસ ને દ્રામ (એવ); પૌંડ ને ઔંસ

(એવ); ગુંઠા ને ચોરસ આના; પૌંડ ને ०॥ ઔંસ (દવાનું); માઈલ ને ०॥ ફર્લાંગ.

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત:-

૧) રૂપીઆ જેટલા આના. ૨) આના જેટલાજ ઉપઆના.
૩) પૌંડથી ૧૧ ગણા શિલિંગ. ૪) શિલિંગથી પોણા પેન્સ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત:-

૧) આના જેટલાજ રૂપીઆ.
૨) પૈસાથી ૪ ગણા આના અથવા પૈસાથી ०। ગણા રૂપીઆ.
૩) ફાર્થિંગથી ૪ ગણા પૈન્સ.

મનોયત્ન ૫.

૧) શેરના રૂ. ૪॥ તો અધોળનું શું ?
૨) મણના રૂ. ૪॥। તો ૨॥ શેરનું શું ?
૩) મણના રૂ. ૫। તો ૨॥ શેરનું શું ?
૪) મણના ૧૫ આના તો કળશીનું શું ?
૫) રૂ. ૧૨॥। કળશી તો ૨। મણનું શું ?
૬) રૂ. ૧૫ાાનું ०॥ તોલો તો ૪॥ વાલનું શું ?
૭) રૂ. ૧)ાનું વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?
૮) ०॥ તોલાના રૂ. ૧૬। તો ૨ વાલનું શું ?
૯) ૩॥ પૈસાની પાયલી તો ફરાનું શું ?
૧૦) રૂ. ૧૭॥ ફરો તો ૩ ફરાનું શું ?
૧૧) એક એકર જમીનનું ગણોત રૂ. ૨॥ તો રૂ. ०॥ા કેટલી જમીનનું ગણોત આવે ?
૧૨) ૧॥ કળશીના રૂ. ૪૨॥ તો ૧॥ મણનું શું ?
૧૩) રૂ. ૧॥। ફરો તો ૯ પાયલીનું શું ?

૧૪) રૂ. ૧૩ાાનું મણ તો ૩ અઢીશેરીનું શું ?
૧૫) રૂ. ૯ા=નું મણ તો ૧ાા મણ ૨ાા શેરનું શું ?
૧૬) ૨ાા શેરના ૩ પૈસા તો મણનું શું ?
૧૭) રૂ. ૧૫ાા= ગદિઆણો તો ૨ાા વાલનું શું ?
૧૮) રૂ. ૫૬ાા= કળશી તો મણનું શું ?
૧૯) ૨ાા શેરના રૂ. ૦)=ા તો ૨ાા મણનું શું ?
૨૦) રૂ. ૧૧ાા= ગદિઆણો તો ૭ાા વાલ ૦ાા રતીનું શું ?
૨૧) રૂ. ૦)=ાા નું અધોળ તો રૂ. ૦ાા≡નું કેટલું ?
૨૨) રૂ. ૧)નું ૧ા શેર તો રૂ. ૦ા–નું કેટલું ?
૨૩) ૨ાા શેરનો રૂ. ૦)– તો શેર ૦ા–નું શું ?
૨૪) ૩ાા અધોળનો રૂ. ૦)– તો શેર ૭)નું શું ?
૨૫) પૈસાનું ૧ાા શેર તો ૦ાા મણ ૧ શેરનું શું ?
૨૬) રૂ. ૧)નું ૦ાા મણ તો ૨ાા શેરનું શું ?
૨૭) રૂ. ૩)નું ૨ાા મણ તો ૬ા શેરનું શું ?
૨૮) ૨ાા શેરનો એક પૈસો તો ૭ાા મણનું શું ?
૨૯) રૂ. ૦)–ાાનું ૨ાા શેર તો રૂ. ૨ાનું કેટલું ?
૩૦) રૂ. ૨ાાા ગદિઆણો તો ૪ાા વાલનું શું ?
૩૧) રૂ. ૦)≡ાાનું ૩ાા શેર તો ૧ા મણ ૬ શેરનું શું ?
૩૨) પાયલીના રૂ. ૦)=ા તો ફરાનું શું ?
૩૩) રૂ. ૨૭ાા= ગુંઠો જમીન તો ૩ આના જમીનનું શું ?
૩૪) રૂ. ૧ાા–નું ૧ા શેર તો અધોળનું શું ?
૩૫) રૂ. ૧૫ાા=નું ૧ાા મણ તો રૂ. ૩ાા=ાામાં કેટલું આવે ?
૩૬) ૨ પૈસાનું ૨ાા શેર તો રૂ. ૧ાા–નું કેટલું ?
૩૭) ૨ા પૈસાનું શેર તો રૂ. ૫ાા=નું કેટલું ?

૩૮) ફરાના રૂ. ૩ાા≈ તો ૩ા પાયલીનું શું ?
૩૯) રૂ. ૯૩ાા ખાંડી તો ૧ા મણનું શું ?
૪૦) રૂ ૬૩ાા એડીઉં તો ૨ મણનું શું ?
૪૧) રૂ. ૧૦૫ ગાલ્લી તો ૧ાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૪૨) રૂ. ૨૩ાા≈ ભાર તો ૧ાા મણનું શું ?
૪૩) રૂ. ૨૧ા≈ ગજ તો ૧ાા તસુનું શું ?
૪૪) ૪ાા તસુના રૂ. ૦ાા–ાા તો ૩ ગજનું શું ?
૪૫) ૨ વાલના રૂ. ૦ા≈ાા તો તોલાનું શું ?
૪૬) રૂ. ૦)≈ાના ૫ નંગ તો ૮૦ નંગનું શું ?
૪૭) ૧૨૫ નળીઆનાં રૂ. ૨ાા≈ તો બે હજારનું શું ?
૪૮) રૂ. ૧૨ાા ચોસ તો ૯ નંગનું શું ?
૪૯) રૂ. ૪૩) ગાલ્લી તો રૂ. ૨ાા≈નું કેટલું ?
૫૦) રૂ. ૨૩ાા હજાર તો રૂ. ૧ા≈ાાના કેટલા નંગ ?
૫૧) રૂ. ૨૩ાાનું ૧ા ખાંડી તો ૧ાા મણ ૨ાા શેરનું શું ?
૫૨) ડઝનનો રૂ. ૦ાા તો રૂ. ૦)≈ના કેટલા નંગ ?
૫૩) રૂ. ૧૦૦નું વ્યાજ રૂ. ૫ મળે તો રૂ. ૬ાનું કેટલું મળશે ?
૫૪) ૨ાા મણના રૂ. ૬ા≈ા તો ૨ ખાંડીનું શું ?
૫૫) રૂ. ૩૫)નું વ્યાજ રૂ. ૦)≈ તો રૂ. ૫૬૦નું કેટલું ?

---

૩૨ ગુણોત્તર આવે એવાં કોઠકો.

તોલો ને વાલ. એડીઉં ને મણ; ટ્રોય પૌંડ ને રૂપીઆભાર; બુશલ ને કવાર્ટર; કવાર્ટર ને પેક; મણ ને સવાશેરી; કળશી ને અધમણીઓ; શેર ને ૧ા રૂપીઆભાર.

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત.

૧) રૂપીઆથી અડધા આના. ૨) આનાથી અડધા ઉપઆના.
૩) પૌંડથી ૭ા ગણા પેન્સ. ૪) શિલિંગથી દોઢ ગણા ફાર્થિંગ

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આનાથી બમણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી અડધા રૂપીઆ.
૩) ફાર્થિંગથી ૮ ગણા પેન્સ.

મનોયત્ન ૬.

૧) રૂ. ૩ા મણ તો ૧ા શેરનું શું આપવું ?
૨) રૂ. ૨૫) મણ તો ૧ા શેરનું શું ?
૩) રૂ. ૧૬ા≈ એડીઉં તો મણનું શું ?
૪) રૂ. ૩૬ તોલા તો ૧ વાલનું શું ?
૫) રૂ. ૨૫ાા તોલો તો ૩ વાલનું શું ?
૬) રૂ. ૨૪ા કળશી તો ૦ા મણનું શું ?
૭) ૦ા મણના રૂ. ૨ાા≈ાા તો કળશીનું શું ?
૮) રૂ. ૫૫ાા એડીઉં તો રૂ. ૧૦ા≈ાાનું કેટલું ?
૯) રૂ. ૦ાા–નું વાલ તો રૂ. ૯ાા– કેટલું ?
૧૦) ૩ પૈસાનું ૧ા શેર તો મણનું શું ?
૧૧) રૂ. ૨૭ાા તોલો તો ૭ા વાલ ૨ા રતીનું શું ?
૧૨) રૂ. ૧ાા–નું ૨ વાલ તો તોલાનું શું ?
૧૩) રૂ. ૨૧ાાનું મણ તો ૩૮ાા શેરનું શું ?
૧૪) ૧ા શેરના રૂ. ૦)≈ાા તો મણનું શું ?
૧૫) રૂ. ૩૨ાા≈ તોલો તો રૂ. ૮)≈ાાનું કેટલું ?
૧૬) રૂ. ૦ાા≈નું ૨ વાલ તો ૪ ગદિયાણાનું શું ?
૧૭) વાલનો રૂ. ૦ાા તો રૂ. ૨ા માં કેટલું આવશે ?

૧૮) ૩ પૈસાનું ૧ા શેર તો રૂ. ૩ાા નું કેટલું ?
૧૯) વાલના રૂ. ૦)≈ાા તો ૧ાા ગ. ૭ાા વાલ ૧ાા રતીનું શું ?
૨૦) રૂ. ૨૩ાા≈ મણ તો ૭ાા શેરનું શું આપવું ?
૨૧) ૦ાા મણના રૂ. ૦)=ાા તો ૦ાા કળશીનું શું ?
૨૨) રૂ. ૧૮ાા મણ તો રૂ. ૦ાા≈નું કેટલું ?
૨૩) ૨ા શેરનો રૂ. ૦)− તો ૪ાા મણનું શું ?
૨૪) રૂ. ૦)≈ાાનું ૧ા મણ તો ૧ા બેડીઆનું શું ?
૨૫) રૂ. ૩૨ાા ફરો તો રૂ. ૧૨૦ાાનું કેટલું ?
૨૬) રૂ. ૦ાા−નું ૨૦ શેર તો ૧ ગાલ્લી ૨ મણનું શું ?
૨૭) ધડીના રૂ. ૨ાા તો ૧ાા શેરનું શું ?
૨૮) રૂ. ૨૬૨ાા વીંધુ તો ૧૨ાા કાઠાનું શું ?
૨૯) હજારના રૂ. ૧૫) તો રૂ. ૦≈ાાના કેટલા નંગ ?
૩૦) ગાલ્લીના રૂ. ૫૪ાા તો ૦ાા મણ ૭ાા શેરનું શું ?
૩૧) રૂ. ૨૬ાા− માણી તો ૧૫ શેરનું શું ?
૩૨) રૂ. ૨ાા− ગજ તો ૦ાા તસુનું શું ?
૩૩) ૨૫ શેરના રૂ. ૧)−ાા તો ખાંડીનો ભાવ શો ?
૩૪) રૂ. ૦−નું ૩૧ા નંગ તો હજારનું શું ?
૩૫) રૂ. ૦ાાનું ૩૭ાા શેર તો રૂ. ૨૪)નું કેટલું ?
૩૬) ૭ાા શેરના રૂ. ૦ાા≈ા તો ૬ મણનું શું ?
૩૭) રૂ. ૨ાનું શેર તો ધડીનું શું ?
૩૮) રૂ. ૩)=નું વ્યાજ રૂ. ૦)≈ થયું તો રૂ. ૧૦૦)નું કેટલું ?

---

૬૪ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

ફરો ને શેર; કળશી ને દસશેર; બેડાઉં ને અનમણીઓ; તોલો ને ૦ાા વાલ, મણ ને શેર ૦ાા−; માઇલ ને ૫ પોલ.

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત:—

૧) રૂપીઆ જેટલાજ પૈસા અથવા રૂા.થી ૦। ગણા આના.
૨) આનાથી ૦। ગણા ઉપઆના. ૨) પૌંડથી ૩।।। ગણા પેન્સ.
૪) શિલિંગથી ૦।।। ગણા ફાર્ધિંગ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત:—

૧) આનાથી ચોગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસા જેટલાજ રૂપીઆ.
૩) ફાર્ધિંગથી ૧૬ ગણા પેન્સ.

મનોગત ૭.

૧) રૂ. ૧૯૨) ખંડીઉ તો ૦।। મણનું શું ?
૨) ૦।। મણના રૂ. ૨।। તો એડીઆનું શું ?
૩) રૂ. ૭।। ફરો તો ૧ શેરનું શું ?
૪) રૂ. ૨૫।।= કળશી તો ૨।। મણનું શું ?
૫) રૂ. ૦।।।≡નું ૦।। મણ તો એડાઆનું શું ?
૬) રૂ. ૩૫।। કળશી તો રૂ. ૩ાનું કેટલું ?
૭) ૧૦ શેરના ૪ પૈસા તો એડીઆનું શું ?
૮) ૨ પાઇનું વાલ તો રૂ. ૦।નું કેટલું ?
૯) રૂ. ૧)નું ૨।। વાલ તો ૫ તોલાનું શું ?
૧૦) પૈસાનું ૦।। શેર તો ૦। એડીઆનું શું ?
૧૧) શેરના ૩ પૈસા તો ફરાનું શું ?
૧૨) ૫ પૈસાનું ૧૦ શેર તો રૂ. ૩)નું કેટલું ?
૧૩) એક પૈસાનું શેર તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?
૧૪) રૂ. ૧)નું ૦।।। મણ તો કળશીનું શું ?
૧૫) રૂ. ૧૫।। ગદિઆણો તો ૨ વાલ ૧।। રતીનું શું ?
૧૬) ૬ પાઇનું ૦। મણ તો રૂ. ૨)નું કેટલું ?

૧૭) ૫ શેરના રૂ. ૦। તો રૂ. ૪) માં કેટલું આવે ?
૧૮) ૧૫ શેરના ૩ પૈસા તો ૦। એડીઆનું શું ?
૧૯) એક પૈસાના ૩ નંગ તો રૂ. ૧) નાં કેટલા નંગ ?
૨૦) રૂ. ૪) નાં ૧૨૮ કેળાં તો એક આનાનાં કેટલાં ?
૨૧) એક પૈસો વ્યાજ મેળવવા રૂ. ૫) રોકવા તો રૂ. ૧) વ્યાજ મેળવવા શું રોકવું ?
૨૨) કોથળાના રૂ. ૧૨) તો શેર ૩)= નું શું આપવું ?
૨૩) ૧૮॥। શેરના ૫ પૈસા તો ગાલ્લીનું શું ?
૨૪) રૂ. ૧૮॥। એ માણી તો ૭॥। શેરનું શું ?
૨૫) પૈસાનું ૦॥। શેર તો ધડીનું શું ?
૨૬) રૂ. ૦)૦॥। નું ૨॥ શેર તો રૂ. ૩) નું કેટલું ?
૨૭) ૨॥ ગજ ૪ તસુનો રૂ. ૧) તો ૧ પૈસાનું કેટલું ?
૨૮) ભારના રૂ. ૨૩॥ તો ૧૫ શેરનું શું ?
૨૯) એક પૈસામાં ૨ દિવસ તો રૂ. ૧) માં કેટલા દિવસ ?
૩૦) એક માઇલનો ખર્ચ ૨ પૌંડ પડે તો ૫ પોલનો કેટલો ખર્ચ થશે?
૩૧) એક પૌંડ વજનના ૪ શિલિંગ તો ૦। ઔંસ વજનનું શું ?
૩૨) રૂ. ૧॥ ના ૭ તાવ તો રીમનું શું ?
૩૩) પૌંડ જવાહીરના ૩ પૌંડ પડે તો ૭॥ પેનીવેટનું શું પડે ?

---

૨૫૬ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

કળશી ને અઢીશેરી; એડીઉ ને પાંચશેરી; માઇલ ને ૧। પોલ; પૌંડ ને ડ્રામ (એવ);

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત.

૧) રૂપીઆ જેટલાજ ઉપઆના. ૨) આના જેટલાજ ઉપ ઉપઆઆના

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત.

૧) આનાથી ૧૬ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૪ ગણા રૂપીઆ.

મનોયત્ન ૮.

૧) રૂ. ૬૪) બેડીઉં તો ૫ શેરનું શું ?
૨) રૂ. ૨૩) કળશી તો ૨॥ શેરનું શું ?
૩) રૂ. ૧૧૨ બેડીઉં તો ૫ શેરનું શું ?
૪) રૂ. ૪૮॥ કળશી તો ૨॥ શેરનું શું ?
૫) ૧૫ શેરના રૂ. ૦)≡॥ તો બેડીઆનું શું ?
૬) રૂ. ૦)=॥ નું ૫ શેર તો બેડીઆનું શું ?
૭) રૂ. ૧૭॥ કળશી તો ૭॥ શેરનું શું ?
૮) રૂ. ૪૮। ગુઠા તો એક ચોરસ આનાનું શું ?
૯) રૂ. ૧) નું ૨૪ [illegible] ૩ [illegible] ?
૧૦) રૂ. ૧૨) ગુ [illegible]
૧૧) ૭॥ શેરના ૩ પૈસા [illegible]
૧૨) રૂ. ૨૪॥ મણ તો શેર ૦)-॥ નુ શુ ?
૧૩) ૧૦ શેરનો રૂ. ૦)- તો ૨॥ માણી ૨ મણનું શું ?
૧૪) રૂ. ૫૧) બેડીઉં તો ૪॥ મણનું શું ?
૧૫) રૂ. ૪૦) ગદિઆણો રૂ, ૦॥= નું કેટલું ?
૧૬) પાઉ ૧-૧-૪ માં ૪ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૩॥ પોલની મુસાફરીનું શું ખર્ચ થાય ?

૧૭) એક ઔંસ દવાની શીશીના ૩॥ ફાર્થિંગ બેસે તો ૧ પૌંડમાં કેટલા વજનની શીશી આવશે?

૧૮) રૂ. ૫૨) ભાર તો રૂ. ૦)≡॥ માં કેટલું આવશે?

૧૯) રૂ. ૨૪) માણી તો શેર ૧॥ાનું શું?

૨૦) રૂ. ૩૭॥ ભાર તો ૩॥ શેરનું શું?

૨૧) રૂ. ૧) નું શેર ૨॥ાનું ઘી મળે તો ૧૨ મણનું શું?

૨૨) રૂ. ૧) નું ૩॥ શેર તો ભારનું શું?

૨૩) ૪ માણીના રૂ. ૬૪) તો ૭॥ શેરનું શું?

પ્રકરણ ૫.

૧૦ ગુણોતર આવે એવાં કોષ્ટકો.

હજાર ને સેંકડો; ગાંસડી ને રીમ; સેંકડો ને ૧૦ નંગ.

ભારે એકમ પરથી હલકા એકમની કિંમત:—

૧) રૂપિઆથી ૧૦ ગણા દોકડા. ૨) આનાથી [illegible] દામ ૩) પૌંડથી બમણા શિલિંગ.

હલકા એકમ પરથી ભારે એકમની કિંમત:—

૧) આનાથી અડધા રૂપિઆ ને [illegible] આના. ૨) પૈસાથી અઢી ગણા આના. ૨) પઇથી પોણા આના અને તેટલી પાઈ, ૪) શિલિંગથી અડધા પૌંડ.

મનોયત્ન ૮.

૧) રૂ, ૫૫) ગાંસડી કાગળ મળે તો રીમનું શું?

૨) રૂ. ૧૨॥ હજાર તો સેંકડાનો ભાવ શો?

૩) રૂ. ૧) ના ૫ નંગ તો ૫૦ નંગનું શું ?
૪) રૂ. ૬ા રીમ તો ગાંસડીનું શું ?
૫) ગાંસડીના રૂ. ૩૫ાા≈ તો ૩ રીમનું શું ?
૬) રૂ. ૩ાાા સેંકડો તો હજારનું શું ?
૭) રૂ. ૭૨ાા હજાર તો ૧૦૦ નું શું ?
૮) રૂ. ૪ાા≡ ની ૧૦૦ પેનશીલ તો ૩૫ પેનશીલનું શું ?
૯) રૂ. ૧૮ાાા હજાર તો રૂ. ૨)≈ માં કેટલા નંગ આવે ?
૧૦ રૂ. ૦)≈ાા હજાર તો ૬૦ નંગનું શું ?
૧૧) રૂ. ૧) ના ૪૫ કેળાં તો ૧૮૦૦ કેળાનું શું ?
૧૨) રૂ. ૧ા સેંકડો તો રૂ. ૦)– નાં કેટલાં ?
૧૩) ૧૦૦ ટાંકણીની ૪ાા પૈસા તો હજારનું શું ?
૧૪) એક બાજની રૂ. ૦)૦ા ૨ પાઇ તો રૂ. ૫માં કેટલી આવે ?
૧૫) રૂ. ૫ાા≈ રીમ તો ૨ાા ગાંસડીનું શું ?
૧૬) એક પૈસાના ૧૦ જમરૂખ તો ૦ા હજારનું શું ?
૧૭) ૨૧ ટાંકણીની ૨ પાઈ તો ૮૪૦ ટાંકણીનું શું ?
૧૮) રૂ. ૪ાા એ સેંકડો તો રૂ. ૫ાા≈ નાં કેટલાં નંગ ?
૧૯) ૧ કેળાનો ૧ાા પૈસો તો ૧૦૦ નું શું ?
૨૦) ૧ પાઇના ૨ાા નંગ તો બે હજારનું શું ?
૨૧) રૂ. ૨)≡ કોડી તો ૨૦૦ નંગનું શું ?
૨૨) રૂ. ૨૫ાા≈ હજાર તો રૂ. ૬ા≈ાા નાં કેટલાં નંગ ?
૨૩) રૂ. ૨૮) હજાર તો રૂ. ૧ાાા નાં કેટલાં નંગ ?
૨૪) ૨ાા≈ નાં ૬૨ાા નંગ તો હજારનો ભાવ શો ?
૨૫) રૂ. ૨૨ાા મણ તો ૪ શેરનું શું ?
૨૬) રૂ. ૩૧ા નું ૧૨ મણ તો ૧ ધડીનું શું ?

૨૭) રૂ. ૬૭ાાનું વર્ષ તો ૧ માસ ૬ દિવસનું શું ?
૨૮) રૂ. ૧૫) કળશી તો ૧ાા મણ ૪ શેરનું ?
૨૯) રૂ. ૨૫ાગાા ભાર તો ૨ ધડીનું શું ?
૩૦) રૂ. ૩૮)= ગાલ્લી તો ૩ મણનું શું ?
૩૧) રૂ. ૧૧૫)માં ૨ ગાંસડી કાગળ મળે તો ૨ રીમનું શું ?

---

૨૪૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

ગાલ્લી ને પાંચશેરી; ભાર ને ૪ શેર; માણી ને ૨ શેર. રીમ ને ૨ નાવ.

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત:—

૨૪૦	ગુણોત્તરમાં	૮ના	ગુણોત્તરના	૩૦મા	ભાગની	કિંમત.
,,	,,	૧૦ના	,,	૨૪મા	,,	,,
,,	,,	૧૨ના	,,	૨૦મા	,,	,,
,,	,,	૧૬ના	,,	૧૫મા	,,	,,
,,	,,	૨૦ના	,,	૧૨મા	,,	,,
,,	,,	૨૪ના	,,	૧૦મા	,,	,,
,,	,,	૩૦ના	,,	૮મા	,,	,,
,,	,,	૪૮ના	,,	૫મા	,,	,,

×હલકા એકમપરથી ભારે એકમની કિંમત:—

૧) આનાથી ૧૫ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૩॥ ગણા રૂપીઆ.
૩) પાઈથી ૧। ગણા રૂપીઆ. ૪) શિલિંગથી ૧૨ ગણા પૌંડ.
૫) પેન્સ જેટલાજ પૌંડ.

મનોયત્ન ૧૦.

૧) રૂ. ૩૭॥ ગાલ્લી તો ૫ શેરનું શું?
૨) રૂ. ૭॥ રીમ તો ૪ તાવનું શું?
૩) રૂ. ૦)≡ નું ૫ શેર તો રૂ. ૪૫) નું કેટલું?
૪) રૂ. ૧૧। માણી તો ૨ શેરનું શું?
૫) ૫ શેરના રૂ. ૦)= તો ૩૦ રૂપીઆનું કેટલું?
૬) રૂ. ૧૫॥= ગાલ્લી તો ૦॥ મણનું શું?
૭) ૫ શેરના રૂ. ૦)–।૧ તા ગાલ્લીનું શું?
૮) ૩ કાગળનો પૈસો તો રીમનું શું?
૯) રૂ. ૦≡॥ રીમ તો ૮ તાવનું શું?
૧૦) શેરની એક પાઈ તો ગાલ્લીનું શું?
૧૧) ૧ પાઈના બે કાગળ તો ૪ રીમનું શું?
૧૨) ૨ શેરના રૂ. ૦)=॥ તો માણીનું શું?
૧૩) રૂ. ૧૮॥ માણી તો ૨ શેરનું શું?
૧૪) રૂ. ૨૮ ગાલ્લી તો રૂ. ૦॥=નું કેટલું?
૧૫) રૂ ૦)≡ નું ૪ શેર તો ભારનું શું?
૧૬) રૂ. ૫) ના ૩ રીમ તો ૬ તાવનું શું?
૧૭) રૂ. ૦)– નું ૧૨ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મણનું શું?

×$\frac{1}{240}$ ગુણોત્તરમાં $\frac{1}{8}$ ગુણોત્તરથી ૩૦ ગણી કિંમત.
$\frac{1}{960}$ ગુણોત્તરમાં $\frac{1}{40}$ ગુણોત્તરથી ૨૪ ગણી કિંમત.

૧૮) ૩ મણનો રૂ. ૧ા તો ૩ શેરનું શું ?
૧૯) ૪ શેરનો એક પૈસો તો ૨ માણીનું શું ?
૨૦) રૂ. ૨ાા રીમ તો ૨ાા પૈસાના કેટલા કાગળ ?
૨૧) ૧ાા રીમનો રૂ. ૧) તો ૬ તાવનું શું ?
૨૨) રૂ. ૫૨ાા ગાલ્લી તો રૂ. ૦ાાાનું કેટલું ?
૨૩) રૂ. ૧૦)ના ૨ાા રીમ તો ૧ ઘા ૧ તાવનું શું ?
૨૪) રૂ. ૦)-નું ૪ શેર તો ભારનું શું ?
૨૫) ૪ તાવના રૂ. ૦)ા તો રીમનું શું ?

---

૩૨૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

મણ ને નવટાંક; ખાંડી ને ૨ાા શેર; કળશી ને ૨ શેર; ભાર ને ૩ શેર, બેડીકું ને ૪ શેર; મૈલ ને પોલ.

*ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત:-

૧) રૂપીઆથી ૫ ગણી બદામ. ૨) આનાથી ૫ ગણી વીસવાસી.
૩) પાંડથી પોણા પૈની.

---

*૩૨૦	ગુણોત્તરમાં	૮ના	ગુણોત્તરના	૪૦મા	ભાગની	કિંમત.
૩૨૦	„	૧૦ના	„	૩૨મા	„	„
૩૨૦	„	૧૬ના	„	૨૦મા	„	„
૩૨૦	„	૨૦ના	„	૧૬મા	„	„
૩૨૦	„	૩૨ના	„	૧૦મા	„	„
૩૨૦	„	૪૦ના	„	૮મા	„	„
૩૨૦	„	૬૪ના	„	૫મા	„	„

૪૦) પાંચમી ચોપડીનો "હિકરેશન શિક્ષક" ત્રણ આના.

+ હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત:-

૧) આનાથી ૨૦ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૫ ગણા રૂપીઆ.

૩) શિલિંગથી ૧૬ ગણા પૌંડ.

મનોયત્ન ૧૧.

૧) રૂ. ૩૦) મણ તો નવટાંકનું શું ?

૨) ૫ રૂપીઆભારના રૂ. ૦)=ાા તો મણનું શું ?

૩) રૂ. ૪૫) ખાંડી તો ૨ાા શેરનું શું ?

૪) રૂ. ૨૫) કળશી તો ૪ અચ્છેરનું શું ?

૫) રૂ. ૫૫) ભાર તો ૩ શેરનું શું ?

૬) રૂ. ૬૫) ખડીઉં તો ૪ શેરનું શું ?

૭) ૩ પૌંડમાં ૧ માઇલ રેલવે બંધાય તો ૧ પોલ રેલવે બાંધવાનું ખર્ચ શું થાય?

૮) રૂ. ૨ાા= મણ તો ૫ રૂપીઆભારનું શું ?

૯) ૨ાા શેરનો રૂ, ૦)-ાા તો ખાંડીનું શું ?

૧૦) પોણો પાશેરના ૩ાા પૈસા તો રૂ. ૬ા નું કેટલું આવે ?

૧૧) નવટાંકનો ૧ાા પૈસો તો મણનું શું ?

૧૨) રૂ. ૦)-ાાા નું ૨ાા શેર તો ખાંડીનો ભાવ શો ?

૧૩) રૂ. ૦)=ાાા નું ૩ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મણનું શું ?

૧૪) રૂ. ૫) શેર તો પોણા અચ્છેરનું શું ?

૧૫) ૩ પોલ સડક બાંધવાનું ખર્ચ ૧ાા પેન્સ થાય તો ૩ માઇલ બાંધવાનું શું ખર્ચ થશે ?

+ $\frac{૧}{૩૨૦}$ ગુણોત્તરમાં $\frac{૧}{૮}$ના ગુણોત્તરથી ૪૦ ગણી કિંમત.

" " $\frac{૧}{૧૦}$ના " ૩૨ ગણી કિંમત.

૧૬) ૦)–ાનું ૩ાા શેર તો ગાશ્રીનું શું ?
૧૭) ૧૦ શેરના રૂ. ૭ાા તો ૧ાા રૂપીઆભારનું શું ?
૧૮) અધોળ એલચીના ૦)=ાા આના તો મણનું શું ?
૧૯) રૂ. ૨૦) માણી તો ૧ાા શેરનું શું ?
૨૦) રૂ. ૦)=નું ૧ાા શેર તો માણીનું શું ?
૨૧) રૂ. ૦)૦ાનું ૦ાા શેર તો ૬ મણનું શું ?
૨૨) રૂ. ૧૬૦૦)નું વ્યાજ રૂ. ૨૫) થયું તો રૂ. ૫)નું વ્યાજ કેટલું થશે.
૨૩) ૮ વર્ષમાં રૂ. ૪૦૦) બચાવ્યા તો એ લેખે ૯ દિવસમાં શું બચાવ્યું હશે ?

પ્રકરણ ૬.

પરચુરણ દાખલા.

મનોયત્ન ૧૨.

૧) કુંડીના રૂ. ૪ાા તો રૂા. ૦ા–ા નાં કેટલાં નંગ ?
૨) રૂ. ૧૮ાાની ૪ કોડી ટોપી મળે તો રૂ. ૨ા–ા ની કેટલી ?
૩) ૪ કોડીના રૂ. ૧૫ તો ૧૦ નંગનું શું ?
૪) બેડીઆના ૩૭ાા રૂપીઆ તો રૂ. ૪ાા≈નું કેટલું ?
૫) ૪ મણના રૂ. ૧ા–ા તો બેડીઆનું શું ?
૬) રૂ. ૧૨નું ૩૨ મણ તો ૧ાા રૂપીઆનું કેટલું ?
૭) કળશીના રૂ. ૭ાા તો ૨ મણનું શું ?
૮) ૩ મણના રૂ. ૩ાા≈ તો ૧૫ શેરનું શું ?
૯) ગજના રૂ. ૨ાા તો રૂ. ૦ા–નું કેટલું ?

૧૦) રૂ. ૩ા ગજ તો ૩ તસુનું શું ?
૧૧) રૂ. ૨૩ાા તોલો તો ૪ વાલનું શું ?
૧૨) ૩ વાલના રૂ. ૨ા≈ તો ૦ાા તોલાનું શું ?
૧૩) રૂ. ૩ળાંનું ૩ ગજ તો ૯ તસુનું શું ?
૧૪) ૭ તસુના રૂ. ૦ા− તો ૨ા ગજ ૨ તસુનું શું ?
૧૫) રૂ. ૧૨ાાા સેંકડો તો રૂ. ૧ાા−ાાના કેટલા નંગ ?
૧૬) રૂ. ૩૩ાાા= હજાર તો ૧૨૫ નંગનું શું ?
૧૭) ૧૨૫ નંગના રૂ. ૬ા૦ા તો હજારનું શું ?
૧૮) રૂ. ૬ા≈ાના ૨૫ નંગ તો ૨ સેંકડાનું શું ?
૧૯) રૂ. ૦ા−ના ૨૫ નંગ તો ૨ાા રૂપીઆનાં કેટલાં નંગ ?
૨૦) રૂ. ૧ાાનું ૨ શેર તો ૦ા શેરનું શું ?
૨૧) રૂ. ૩ાા≈નું શેર તો નવટાંકનું શું ?
૨૨) રૂ. ૪ાાા શેર તો ૨ અધોળનું શું ?
૨૩) રૂ. ૭ાાા એકર તો ૫ ગુંઠાનું શું ?
૨૪) ૫ ગુંઠાના ૧૫ રૂપીઆ તો એકરનું શું ?
૨૫) રૂ. ૧૦) ભાર તો રૂ. ૧ાનું કેટલું ?
૨૬) રૂ. ૧ાા ડઝન તો રૂ. ૦)≡નાં કેટલાં નંગ ?
૨૭) રૂ ૧૨ાાા માણી તો રૂ. ૧ાા−ાાનું કેટલું ?
૨૮) ભારના ૨૫ાા રૂપીઆ તો ૩ મણનું શું ?
૨૯) રૂ. ૭ાાા ભાર તો રૂ. ૦ાા≡ાાનું કેટલું ?
૩૦) રૂ. ૪ાાા મણ તો રૂ. ૦ાા−ાાનું કેટલું ?
૩૧) ૩ાા ભારના ૯૮ રૂપીઆ તો રૂ. ૧ાાાનું કેટલું ?
૩૨) ૨ ડઝનના રૂ. ૦ાા= તો રૂ. ૦)−ાાાનાં કેટલાં નંગ ?

૩૩) રૂ. ૩॥ ફુટ તો ૧॥ ઈંચનું શું ?
૩૪) ૫ ફુટ ૪ ઇંચના ૩ આના તો ૮ ઇંચનું શું ?
૩૫) રૂ. ૧૮॥ મહીનો તો ૩॥ દિવસનું શું આપવું ?
૩૬) રૂ. ૫૬। મહીનો તો રૂ. ૩॥માં કેટલા દિવસ ?
૩૭) રૂ. ૨૩॥ ખાંડી તો ૨॥ મણનું શું ?
૩૮) રૂ. ૨૯॥ વીંધું તો રૂ. ૩॥≈॥નું કેટલું ?
૩૯) ૧॥ રતીના રૂ. ૦)-॥ તો ૯ વાલ ૧ રતીનું શું ?
૪૦) શેર ૦)≈॥ના રૂ. ૦)≈॥ તો ૨॥ શેરનું શું ?
૪૧) ૭॥ શેરના રૂ. ૧।=॥ તો ૩ મણનું શું ?
૪૨) રૂ. ૮૫ વર્ષ તો ૦॥ મહીનાનું શું ?
૪૩) રૂ. ૩૬૦નું વર્ષ તો ૨૦ રૂપીઆમાં કેટલા દિવસ ?
૪૪) ૧॥ મણ ૫ શેરના રૂ. ૧॥= તો ગાલ્લીનું શું ?
૪૫) ૨॥ મણના રૂ. ૬। તો ૨ ખાંડીનું શું ?.
૪૬) રૂ. ૨॥નું પા મણ તો રૂ. ૦)=॥નું કેટલું ?
૪૭) રૂ. ૦। શેર તો અધોળનું શું ?
૪૮) રૂ. ૦॥ શેર તો રૂ. ૦)૦॥નું કેટલું ?
૪૯ ૧। મણના રૂ. ૦॥≈। તો ખાંડીનું શું ?
૫૦) રૂ. ૧॥= તોલો તો ૨ વાલનું શું ?
૫૧) ૪૬॥= ગાલ્લી તો ૧॥ મણ ૫ શેરનું શું ?
૫૨) રૂ. ૧૭॥ સેંકડો તો ૬। નંગનું શું ?
૫૩) રૂ. ૨૪॥ તોલો તો રૂ. ૧॥૦॥નું કેટલું ?
૫૪) રૂ. ૧૨॥ ઓસ તો ૯ નંગનું શું ?
૫૫) રૂ. ૧૬। કોથળો તો ૧૨॥ શેરનું શું ?

૫૬) રૂ. ૬૨॥ હજાર તો રૂ. ૩॥=॥નાં કેટલાં નંગ ?
૫૭) ૧॥ વસાના રૂ. ૩॥ તો વીંઘાનું શું ?
૫૮) ૧૨૫ નંગના રૂ. ૦॥≡ તો ૨૦ નંગનું શું ?
૫૯) રૂ. ૪॥નું ૩॥ ગજ તો રૂ. ૦૭॥નું કેટલું ?
૬૦) ૩॥ તોલાના રૂ. ૨૨॥ તો ૭॥ વાલનું શું ?
૬૧) રૂ. ૧॥ના ૮ નંગ તો રૂ. ૦)≡॥નાં કેટલાં નંગ ?
૬૨) રૂ. ૦)≡॥ મણ તો ૨॥ શેરનું શું ?
૬૩) ૭॥ ગુંઠાના રૂ. ૬॥ તો એકરનું શું ?
૬૪) ૩। વાલના રૂ. ૦=॥ તો તોલાનું શું ?
૬૫) રૂ. ૬॥ મણ ખાંડ તો ૫ શેરનું શું ?
૬૬) ૧॥ પૈસાનું નવટાંક તો રૂ. ૦)=નું કેટલું ?
૬૭) ૩ અધોળનો રૂ. ૦)૦॥ તો ૩ શેરનું શું ?
૬૮) રૂ. ૩॥ શેર તો ૨ અધોળનું શું ?
૬૯) રૂ. ૨। માસો તો રતીનું શું ?
૭૦) નવટાંકનો રૂ. ૦)−॥ તો શેરનું શું ?
૭૧) રૂ, ૩॥ શેર તો શેર ૦)=નું શું ?
૭૨) શેરના રૂ. ૦)= તો શેર ૧।=નું શું બેસે ?
૭૩) માસાનો રૂ. ૦। તો ૨॥ રતીનું શું ?
૭૪) રૂ. ૦)−નું શેર ૦। કોપરેલ તો શેર ૨॥=નું શું ?
૭૫) રૂ. ૦)=॥ની નવટાંક ચારોળી તો ૨॥ શેરનું શું ?
૭૬) પાયલીના રૂ. ૦)=॥ તો ટીપરીનું શું ?
૭૭) રૂ. ૨॥= મણ તો ૫ શેરનું શું ?
૭૮) રૂ. ૦।= શેર ૭૩ તો ૬ અધોળનું શું ?

૭૯) રૂ. ૦ાની શેર શેવ તો શેર ૦ાાનું શું ?
૮૦) ૦ાાની નવટાંક બદામ તો રાા શેરનું શું ?
૮૧) ર અધોળના રૂ. ૦ ≡ા તો રાા શેરનું શું ?
૮૨) ૧ાા શેર દૂધનો ૦)– તો દોઢ પાઇનું કેટલું ?
૮૩) દોઢ પાશેરની ૪ પાઈ તો ૪ આનાનું કેટલું ?
૮૪) રૂ. ૦)≡ના પાયલી ચોખા મળે તો ર પાયલી ર ટીપરીનું શું ?
૮૫) રૂ. ૦)≡નું મણ તો ૩ાા પૈસાનું કેટલું ?
૮૬) ફર્લાંગ મુસાફરીની ૧ાા પેન્સ તો રાા માઇલનું શું બેસે ?
૮૭) રાા ફર્લાંગની મુસાફરી ર શિલિંગમાં થાય તો ૧ા માઇલની મુસાફરીનું શું બેસે ?
૮૮) મણ વેગણના રૂ. ૧ાાા તો રૂ. ર)–ાામાં કેટલા આવશે ?
૮૯) નવટાંકના રૂ. ૦ા– તો રૂ. ર)૦ાામાં કેટલું આવે ?
૯૦) ૩ાા પૈસાનું પ શેર મળે તો રૂ. ૦ા–ાનું કેટલું આવે ?
૯૧) મણનો રૂ. ૦)૦ાાા તો રૂ. ૧ાાામાં કેટલું આવે ?
૯૨) પ પોલ જમીનનો ૧ પૌંડ બેસે તો ૨૩નું શું બેસે ?
૯૩) પૌંડ સોનાના ૩ાા પૌંડ પડે તો ૧ાા ઔંસનું શું ?
૯૪) ૧ાા ઔંસ દવાની ૧ા શિલિંગ બેસે રાા પૌંડમાં કેટલી દવા આવશે ?
૯૫) રૂ. ૧૮ાાા એ માણી વાલ મળે તો ૧ાા મણનું શું ?
૯૬) રૂ. ૧૩ર) એ ભાર તો ૪ાા મણનું શું ?
૯૭) રૂ. રપાા એ તોલો સોનું તો ૧ વાલ ૧ રતીનું શું ?
૯૮) રૂ. પ૭ાા એ એડીક છો ૯ માણનું શું ?
૯૯) રૂ. ૧પાા– હજાર તો ૧રપ નંગનું શું ?

૧૦૦) રૂ. ૧ાા શેર તો અધોળનું શું ?
૧૦૧) રૂ. ૪ાા= મણ તો રાા શેરનું ?
૧૦૨) રૂ. ૦)≡ શેર તો અધોળનું શું ?
૧૦૩) રૂ. ૧૫) કળશી તો ૪ મણનું શું ?
૧૦૪) ૫ પૈસાનું વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?
૧૦૫) રૂ. ૧૨ાા ગદિઆણો તો વાલનું શું ?
૧૦૬) રાા શેરના રૂ. ૦ા≡ાા તો મણનું શું ?
૧૦૭) રૂ. ૦ા≡ વાલ તો ૦ાા તોલાનું શું ?
૧૦૮) રૂ. ૧ાા= મણ તો રાા શેરનું ?
૧૦૯) રૂ. ૧ેનું ૧ાા મણ તો ભારનું શું ?
૧૧૦) ૧ા મણ કેરીનો રૂ. ૧) તો રાા કળશીનું શું ?
૧૧૧) રૂ. ૧ા– નો ૦ાા કરો તો પાયલીનું શું ?
૧૧૨) એક આનાનું રાા શેર તો રાા મણનું ?
૧૧૩) શેરના ૩ આના તો શેર ૦)= નું શું ?
૧૧૪) એક આના ૧૨ શેર તો ૦ાા શેરનું શું ?
૧૧૫) રૂ. રાા= ગદિઆણો તો વાલનું શું ?
૧૧૬) રૂ. ૦)–ાા નું એક અધોળ તો રા શેરનું શું ?
૧૧૭) રૂ. ૩ાા= મણ તો ૫ શેરનું શું ?
૧૧૮) રૂ. ૧૫ાા કળશી તો રાા મણનું શું ?
૧૧૯) રૂ. ૦ાા–નું વાલ તો ૧ા તોલાનું શું ?
૧૨૦) રાા ગદિઆણાના રૂ. ૪૦) તો રૂ. ૧ાા નું કેટલું આવે ?
૧૨૧) રૂ. ૧) ની ૩ શેર બરફી તો રૂ. ૦ા≡ ની કેટલી ?
૧૨૨) રૂ. ૦)–નું રાા શેર તો અધોળનું શું ?

૧૨૩) શેર ૦)≡નો રૂ. ૦)= તો સવા પાંચશેરનું શું ?
૧૨૪) ૨॥ શેરનો એક પૈસો તો ૧૩। શેરનું શું ?
૧૨૫) રૂ. ૦)≡નું ૧૦॥ શેર તો રૂ. ૦।⌐નું કેટલું ?
૧૨૬) રૂ. ૦)=॥નું ૬। શેર તો મણનું શું ?
૧૨૭) ૭॥ શેરનો એક પૈસો તો ૭॥ મણનું શું ?
૧૨૮) મણના રૂ. ૧॥⌐। તો કળશીનું શું ?
૧૨૯) ૭ પૈસાનું વાલ તો ૦॥ ગદિઆણો ૪ વાલનું શું ?
૧૩૦) મણના રૂ. ૧॥=। તો કળશીનો ભાવ શો ?
૧૩૧) રૂ. ૧॥॥= મણ તો રૂ. ૦॥⌐॥નું કેટલું ?
૧૩૨) રૂ. ૦)⌐। અધોળ તો ૧। શેરનું શું ?
૧૩૩) ૨॥ શેરના ૧૨॥ પૈસા તો ૧॥ મણનું શું ?
૧૩૪) રૂ. ૦)⌐નું અધોળ તો રૂ. ૧॥⌐નું કેટલું ?
૧૩૫) અધોળનો રૂ. ૦)⌐। તો રૂ. ૦॥૦॥નું કેટલું ?
૧૩૬) રૂ. ૧૭॥= કળશી. તો રૂ. ૧)⌐॥ ૧॥ પાઇનું કેટલું ?
૧૩૭) ૧। મણના રૂ. ૧॥॥≡॥ તો ખાંડીનું શું ?
૧૩૮) રૂ. ૪૨)નું વર્ષ તો ૦॥નું શું ?
૧૩૯) ૨ મણના રૂ. ૨)≡॥ તો બેડીઆનું શું ?
૧૪૦) રૂ. ૧૧। મહીનો તો રૂ. ૨॥=માં કેટલા દિવસ ?
૧૪૧) ૧॥ મણના રૂ. ૨। તો ભારનું શું ?
૧૪૨) ૪॥ તસુના રૂ. ૦॥⌐॥ તો ૩ ગજનું શું ?
૧૪૩) રૂ. ૩૬॥॥⌐ તોલો તો ૨ વાલનું શું ?
૧૪૪) રૂ. ૩૫ સેંકડો તો રૂ. ૨)≡ના કેટલા નંગ ?
૧૪૫) રૂ. ૪૩॥॥ હજાર તો ૬૨॥ નંગનું શું ?
૧૪૬) ૦॥॥ ડઝનના રૂ. ૦)≡ તો ગ્રોસનું શું ?

૧૪૭) રૂ. ૧૨ા સેંકડો તો રૂ. ૦ાાાના કેટલા નંગ?
૧૪૮) રૂ. ૫૦નું ૩૨ મણ તો ૨ મણનું શું?
૧૪૯) રૂ. ૧૮ાા ભાર તો ૨૪ શેરનું શું?
૧૫૦) રૂ. ૪૫)નું વર્ષ તો રૂ. ૨ાાાામાં કેટલી મુદત?
૧૫૧) રૂ. ૨૪ાા તોલો તો ૫ા વાલ ૦ાા રતીનું શું?
૧૫૨) ૧ાા મણના રૂ. ૨ાા તો ભારનું શું?
૧૫૩) રૂ. ૪ાાનું મણ તો ૧ા શેરનું શું?
૧૫૪) રૂ. ૬૪ાા= એડીઉં તે મણનું શું?
૧૫૫) રૂ. ૫૯ાા એડીઉં તો મણનું શું?
૧૫૬) વાલના રૂ. ૦ાાાા તો તોલાનું શું?
૧૫૭) રૂ. ૦ાાાનું વાલ તો ૧ ગદિઆણાનું શું?
૧૫૮) રૂ. ૧૧ાા કળશી તો ૮ાા મણનું શું?
૧૫૯) ૦ાા મણની દળામણી ૦)=ાા તો કળશીનું શું?
૧૬૦) રૂ. ૫૨ાા= એડીઉં તો ૨ એડીઆ ૪ મણનું શું?
૧૬૧) રૂ. ૨ાા= મણ તો ૩ાા શેરનું શું?
૧૬૨) રૂ. ૨૧ાાા= મણ તો ૧૧ા શેરનું શું?
૧૬૩) રૂ. ૨૧ાા એડીઉં તો ૨ાા એડીઆ ૫ મણનું શું?
૧૬૪) તોલાના રૂ. ૦ાાા તો ૦ા ગદિઆણો ૨ વાલનું શું?
૧૬૫) ૨ાા શેરના ૭ાા પૈસા તો ૨ાા મણનું શું?
૧૬૬) રૂ. ૦ાાાાાનું મણ તો એડીઆનું શું?
૧૬૭) ૨ વાલનો રૂ. ૧) તો ૩ તોલાનું શું?
૧૬૮) રૂ. ૦ાાા મણ મીઠું તો ૮ાાાાનું કેટલું?
૧૬૯) એક આનાનું ૩ાા વાલ તો ૧૨ા તોલાનું શું?
૧૭૦) રૂ. ૧૮ાા શેર તો ૧ા રૂપીઆભારનું શું?

૧૭૧) રૂ. ૦)=ાનું ૧ા શેર તો ૩ાા મણનું શું ?
૧૭૨) રૂ. ૨૭ાા મહીનો તો ૧૨ દિવસનું શું આપવું ?
૧૭૩) કોડીના રૂ. ૨૮ાા તો ૪ નંગનું શું ?
૧૭૪) રૂ. ૧૬ાા ખાંડી તો રૂ. ૫૭ાામાં કેટલું આવશે ?
૧૭૫) ૩૫ વળીના રૂ. ૧ાા તો કોડીનો ભાવ શો ?
૧૭૬) રૂ, ૧)ની ૩ કોડી તો ૯ નંગનું શું ?
૧૭૭) રૂ. ૧ાા= ગ્રોસ તો ૨ ગ્રોસ ૪ ડઝનનું શું ?
૧૭૮) રૂ. ૨૯ાા- સેંકડો તો કોડીનું શું ?
૧૭૯) રૂ. ૩૯ાાનું એકર તો રૂ. ૪ાા≡ાનું કેટલું ?
૧૮૦) વીઘાના રૂ. ૩૪ા તો રૂ. ૧૨ાા-ામાં કેટલું આવે ?
૧૮૧) રૂ. ૧)નું ૧ાા વાર તો ૫ા ગજનું શું ?
૧૮૨) રૂ. ૪ાા બે વાર તો રૂ. ૫ા નું કેટલું ?
૧૮૩) ૬ વારનો રૂ ૧) તો ૨૪ાા ગજનું શું ?
૧૮૪) ગજના રૂ. ૧૦ા તો રૂ. ૬૨)=ામાં કેટલું આવે ?
૧૮૫) રૂ. ૧)નું ૧૦ ગજ તો રૂ. ૧ાા-નું કેટલું આવે ?
૧૮૬) ૫ાા ગજનો રૂ. ૧) તો ૮ા વારનું શું ?
૧૮૭) રૂ. ૧૫૦)નું ૨ ટકા લેખે ૧ાા વર્ષનું વ્યાજ શું ?
૧૮૮) રૂ. ૨૫ાા= ગજ તો ૧ાા વાર ૬ નંગનું શું ?
૧૮૯) રૂ. ૩૨ાા≡ા ૧ પાઉન્ડ તો [illegible] તો ૬ાા ગદિ. ૩ાા વાલ ૦ા૧ રતીનું શું ?
૧૯૦) ખાંડીના રૂ. ૩૭ાા તો રૂ. ૦≡નું કેટલું આવે ?
૧૯૧) રૂ. ૨૦)નું ૩૩ાા મણ તો [illegible] ૬ાાાં કેટલું ?
૧૯૨) હજારના રૂ, ૪ાા≡ તો ૬ નંગનું શું ?
૧૯૩) રૂ, ૧૩ા સેંકડો તો રૂ. ૧ાા=નાં કેટલાં નંગ ?

૧૯૪) રૂ. ૪૦)નું ૩।। વર્ષનું વ્યાજ રૂ. ૨૮ થયું તો દર કેટલો ?
૧૯૫) ૨૫૦૦ નળીઆના રૂ, ૧૮।।। તો સેંકડાનો ભાવ શો ?
૧૯૬) રૂ. ૧૭।। મણ તો શેર ૧૩।।।નું શું ?
૧૯૭) રૂ. ૯૩।।। સેંકડો તો ૧૫૨૦ નંગનું શું ?
૧૯૮) રૂ. ૨૫।। ગજ તો ૭ ગજ ૨।। તસુનું શું ?
૧૯૯) ગજના રૂ. ૮।। તો રૂ. ૧)~નું કેટલું ?
૨૦૦) રોજના રૂ. ૦।~। ૧ પાઈ તો વર્ષનું શું ?
૨૦૧) રૂ ૦)=નું ૧।। વાલ તો ૨।। તોલાનું શું ?
૨૦૨) રૂ. ૩।।≡।।નું ૦।। મણ ૯।।। શેર તો ૪।। શેરનું શું ?
૨૦૩) ૩।। શેરના રૂ, ૧।≡।।। તો ૬ શેરનું શું ?
૨૦૪) ૨૭નું ૧।। મણ તો રૂ. ૦।।~નું કેટલું આવે ?
૨૦૫) ૧।। શેરના રૂ. ૦)≡।। તો ૧ મણ ૦।।= શેરનું શું ?
૨૦૬) વર્ષના રૂ. ૧૪૬। તો રૂ. ૩)૦।।।માં કેટલા દિવસ ?
૨૦૭) રૂ. ૨૩।।। મણ તો રૂ. ૨।≡માં કેટલું આવે ?
૨૦૮) રૂ. ૦)≡નું ૩ તસુ તો ૪।। વારનું શું ?
૨૦૯) ૧ મણના રૂ. ૧૭।। તો રૂ. ૦)~।।। નું કેટલું ?
૨૧૦) રૂ. ૪૫) ગાડી તો રૂ. ૦।૦।।નું કેટલું ?
૨૧૧) તોલાનો રૂ. ૧।। તો ૧।। વાલ ૧।। રતીનુ શું ?
૨૧૨) ૦।। મણના રૂ. ૫) તો અધોળનું શું ?
૨૧૩) ૬ પૈસાનું શેર ૩।= તો ૧૦ પૈસાનું કેટલું ?
૨૧૪) રૂ. ૨૧) મણ તો રૂ ૪।।~નું કેટલું ?
૨૧૫) ૩।।। મણના રૂ. ૩।।।। તો ખાંડનો ભાવ શો ?
૨૧૬) રૂ. ૯)~માં ૧૨ દિવસ તો મહીનાનું શું ?
૨૧૭) રૂ. ૧।।।= મણ તો ૧।। ખાંડી ૩ મણનું શું ?

૨૧૮) રૂ. ૭૫) વર્ષ તો ૩ માસ ૧૨ દિવસનું શું ?
૨૧૯) ખાંડીના રૂ. ૧૮ાા તો રૂ. ૦)−ાનું કેટલું ?
૨૨૦) મણના રૂ. ૬ાા≈ તો ૨ શેરનું શું ?
૨૨૧) રૂ. ૨૦નું ૩૩ાા મણ તો રૂ. ૬ાાનું કેટલું ?
૨૨૨) ૩ તસુના રૂ. ૦)≋ તો ૨ા ગજનું શું ?
૨૨૩) રૂ. ૨૫ાનું વાર તો રૂ. ૩)≋નું કેટલું ?
૨૨૪) રૂ. ૩ાાનું મણ તો રૂ. ૦ાા≋ાનું કેટલું ?
૨૨૫) મહીનાના રૂ. ૬ાા તો ૫ દિવસનું શું ?
૨૨૬) રૂ. ૨૬ા મહીનો ૧૦ દિવસનું શું ?
૨૨૭) રૂ. ૧)નું ૧ાા શેર તો રૂ. ૦)≈નું કેટલું ?
૨૨૮) રૂ. ૧)નું ૬ાા શેર તો ૭ાા રૂપીઆભારનું શું ?
૨૨૯) રૂ. ૩૧ાાા≈ ગાલ્રી તો કળશીનું શું ?
૨૩૦) રૂ. એક પૈસાની ૨ સ્ટીલ મળે તો રૂ. ૫)માં કેટલી સ્ટીલ આવે ?
૨૩૧) રૂ. ૪૬ાા− વીંધુ તો રૂ. ૧૮ાા≈નું કેટલું આવે ?
૨૩૨) રૂ. ૧ાા≋ાના ૨૫ નંગ તો કોડીનું શું ?
૨૩૩) રૂ. ૩ાા ગજ તો ૩ાા ગજ ૩ તસુનું શું ?
૨૩૪) રૂ. ૨૫ાા ભાર તો ૭ મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૩૫) રૂ. ૩૧ાાા≈ મહીનો તો રૂ. ૬ા≈માં કેટલા દિવસ ?
૨૩૬) રૂ. ૨૩ાા હજાર તો ૨૩૫૦૦ નંગનું શું ?
૨૩૭) રૂ. ૦)≈ના ૨૦ નંગ તો ૨૫૦૦ નંગનું શું ?
૨૩૮) રૂ. ૧૬)ના ૨ હજાર તો રૂ. ૦ાાના કેટલાં નંગ ?
૨૩૯) પાઈના ૨ાા નંગ પડે બે હજારનું શું ?
૨૪૦) હજારના રૂ. ૩૭ાા તો રૂ. ૦)≋ના કેટલા નંગ ?
૨૪૧) રૂ. ૧ાા−ના ૧૨૫ નંગ તો સેંકડાનું શું ?

૨૪૨) ૩ શેરનો રૂ. ૦)−ાા તો ૧ાા કળશીનું શું ?
૨૪૩) રૂ. ૨પાા≈ ગજ તો ૮ તસુનું શું ?
૨૪૪) ૪પ નંગના રૂ. ૧)≈ તો સેંકડાનું શું ?
૨૪પ) રૂ. ૧ાા− સેંકડો તો રૂ. ૧) ૦ના કેટલા નંગ ?
૨૪૬) રૂ. ૨ાા સેંકડો તો રૂ. ૧ાાના કેટલા નંગ ?
૨૪૭) ૦ાાા શેરના રૂ ૦)≡ાાા તો રૂ. ૭પનું કેટલું ?
૨૪૮) રૂ. ૧ા−ના ૮પ નંગ તો સેંકડાનું શું ?
૨૪૯) ૬૦ નંગનો રૂ. ૧ાા તો સેંકડાનું શું ?
૨પ૦) રૂ. ૧ા≈ાા ના ૪પ નંગ તો હજારનું શું ?
૨પ૧) પાઈનું ૨ાા શેર તો ૦ાા ગાલ્લી પ મણનું શું ?
૨પ૨) રૂ. ૦ાા≡ાના ૧૨૦ નંગ તો ૪ નંગનું શું ?
૨પ૩) ૧ા ગજના રૂ. ૦)≡ાાા તો રૂ. ૨ા−ાનું કેટલું આવે ?
૨પ૪) રૂ. પા કોડી તો હજારનું શું ?
૨પપ) રૂ. ૨૪ ખાંડી તો ૧ાાા મણ પ શેરનું શું ?
૨પ૬) રૂ ૦)૦ાાા શેર તો ગાલ્લીનું શું ?
૨પ૭) પ દિવસના રૂ. ૦ા≡ાા તો ૨ મહીના ૨ દિવસનું શું ?
૨પ૮) રૂ. ૦ા−નું ૬ા શેર તો ૧ાા મણનું ?
૨પ૯) રૂ. ૦)≡ાા વ્યાજ મેળવવા રૂ. ૧૦૦) રોકવા તો રૂ. પ૦) વ્યાજ મેળવવા શું રોકવું ?
૨૬૦) એક રૂપીએ પ પાઈ કર ભરવો પડે તો રૂ. ૭ાા કર કેટલાથી આવક હોય તો ભરવો પડે ?
૨૬૧) રૂ. ૩ા≈ મણ દૂધ મળે તો ૧ાા મણ પ શેરનું શું ?
૨૬૨) ખાંડ રૂ. ૦)≡ાા શેર મળે છે તો રૂ. ૩ાા≡ાા માં કેટલી આવશે?

૨૬૩) એક રૂપીએ રૂ ૦)૦ા કર ભરવો પડે છે તો એ લેખે મારે રૂ. ૨૦ાા કર ભરવો પડે છે ત્યારે મારી ચોકખી આવક કેટલી?
૨૬૪) રૂ. ૨૧ા ખાંડી તો ૨૫ શેરનું શું?
૨૬૫) એકરના રૂ. ૨૪૫) તો ૧ા ગુંઠાનું શું?
૨૬૬) ૧૦૦ નાળિએરના રૂ. ૯ા= તો રૂ. ૨ા-ાાનાં કેટલાં?
૨૬૭) રૂ. ૧૧ા કોથળો તો ૬ા શેરનું શું?
૨૬૮) રૂ. ૧૩૬) ભાર તો ૦ાા મણનું શું?
૨૬૯) ૫ ટકા લેખે રૂ. ૩૨૦)નું દોઢ વર્ષનું વ્યાજ શું?
૨૭૦) રૂ. ૨ામાં ૧ા ગુંઠા જમીન ખેડાય તો એકરનું શું?
૨૭૧) ૬ા નંગના રૂ. ૦ાા= તો સેંકડાનું શું?
૨૭૨) રૂ. ૦ા-નું ૭ાા શેર તો કોથળાનું શું?
૨૭૩) ૧ાા મણની રૂ ૨ા તો ૨ ભારનું શું?
૨૭૪) રૂ. ૨ા-ાાનું ૧ા ગજ તો ૨ ગજનું શું?
૨૭૫) ૫ શેરના ૦)= તો એડીઆનું શું?
૨૭૬) રૂ. ૦)≡નું ૨ાા શેર તો કળશીનું શું?
૨૭૭) રૂ. ૦ાનું ૫ શેર તો એડીઆનો ભાવ શો?
૨૭૮) ૨ાા શેરનો રૂ. ૦)-ા તો કળશીનું શું?
૨૭૯) રૂ. ૨૩ાા એડીઉં તો ૧૫ શેરનું શું?
૨૮૦) રૂ. ૧)-ાાનું ૭ાાં શેર તો રૂ. ૭૦)નું કેટલું?
૨૮૧) ૨ાા શેરના ૩ાા પૈસા તો ૧૬ મણનું શું?
૨૮૨) ૩ પૈસાનું ૧ાા શેર તો ૧ાાનું કેટલું?
૨૮૩) ૫ શેરની ૯ પાઇ તો ૨ કળશીનું શું?
૨૮૪) ૧ા શેરના ૩ાા પૈસા તો ૮ મણનું શું?
૨૮૫) ટીપરીની ૨ પાઈ તો ફરાનું શું?

૨૮૬) એકરના રૂ. ૨૫૬) તો ૨॥ ચોરસ આનાનું શું ?
૨૮૭) રૂ. ૨૪ ફરે તો ૩ શેર ૧ ટીપરીનું શું ?
૨૮૮) એક આનાનું ૧૫ શેર તો ૧॥ ગાલ્લી ૩ મણનું શું ?
૨૮૯) રૂ. ૭૨) ભાર તો રૂ. ૦।૦॥નું કેટલું ?
૨૯૦) ૪૨, ૪૪, ૪૮, ૫૦ સાઠા તોલે ૩૨ મણ પાકાના કાચા મણ કેટલા ?
૨૯૧) રૂ. ૩૭॥ ખાંડી તો શેર ૩)=નું શું ?
૨૯૨) ૭॥ પેન્સનું ૨૨॥ ગ્રેન તો ૧ ટ્રોય પૌંડનું શું ?
૨૯૩) રૂ. ૨૭॥ ફરે તો ૦। શેરનું શું ?
૨૯૪) રૂ ૦)–નું ૦। શેર તો ફરાનું શું ?
૨૯૫) રૂ. ૯૦) ભાર તો ૪ શેરનું શું ?
૨૯૬) રૂ. ૭૬॥॥= ગાલ્લી તો ૫ શેરનું શું ?
૨૯૭) ૨ પૈસાના ૪ તાવ તો રૂ. ૭ાના કેટલા ?
૨૯૮) ૫ શેરના ૩ પૈસા તો ગાલ્લીનું શું ?
૨૯૯) રૂ. ૦।≡નું ૫ શેર તો ૧॥ ખાંડીનું શું ?
૩૦૦) ૨ પાઈનું ૫ શેર તો ગાલ્લીનું શું ?
૩૦૧) રૂ. ૩॥ રીમ તો ૨॥ રીમ ૨ તાવનું શું ?
૩૦૨) રૂ. ૦)≡॥નું ૫ શેર તો ૧। કળશી ૨॥ મણનું શું ?
૩૦૩) ૨૪ શેર પાકાના ૪૨, ૪૪, ૪૫, ૪૮, અને સાઠા તોલે કાચા શેર કેટલા ?
૩૦૪) ૧ આનાનું ૩ શેર તો ૪॥ માણીનું શું ?
૩૦૫) રૂ. ૫૨॥ ગાલ્લી તો ૫ શેરનું શું ?
૩૦૬) રૂ. ૪૫નું વર્ષ તો ૧॥ માસ ૧॥ દિવસનું શું ?

૩૦૭) મણે ૨, ૨l, ૨ll,૩, ૩l અને ૪ શેર બારદાન કાપતાં ૨૪ મણનું બાકી કેટલું તોલ રહેશે ?
૩૦૮) ૫ શેરની ૨ પાઇ તો રૂ ૧)નું કેટલું ?
૩૦૯) રૂ. ૪૫) ભાર તો ૪ શેરનું શું ?
૩૧૦) ભારના રૂ. ૩૭ll તો રૂ. ૦ll≈નું કેટલું ?
૩૧૧) ૨ll શેરના રૂ. ૯)– તો રૂ. ૨l ૦નું કેટલું ?
૩૧૨) રીમના રૂ. ૫) તો તાવનું શું ?
૩૧૩) ૫ શેરના રૂ. ૦l≈ તો ગાલ્લીનું શું ?
૩૧૪) રૂ ૨૭l≈ ગાલ્લી તો ૨ll મણનું શું ?
૩૧૫) ૪૨ તોલે ૨૧ મણનું, ૪૪ તો ૫૫ મણનું, ૪૫ તોલે ૬૭ll મણનું, ૪૮ તોલે ૮૪ મણનું અને ૬૦ તોલે ૬૫ મણ કાચાનું પાકું કેટલું ?
૩૧૬) રૂ. ૬l સેંકડો તો ૧૦ નંગનું શું ?
૩૧૭) ૭ll પૌંડમાં એક. પૌંડ આવે તો ૧ પેનીવેટનું શું બેસે ?
૩૧૮) રૂ. ૭ll રીમ તો ૨ તાવનું શું ?
૩૧૯) રૂ. ૧)ના ૨ રીમ તો ૧l ધાનું શું ?
૩૨૦) રૂ. ૭ll મણ તો શેર ૦)≈નું શું ?
૩૨૧) ૨ અધોળના રૂ. ૦)≈ll તો મણનું શું ?
૩૨૨) ૭ આનાનું ૨ll શેર તો ખાંડીનું શું ?
૩૨૩) ૧ શેરનો રૂ. ૦) ૦lll તો કળશીનું શું ?
૩૨૪) ૩ શેરના રૂ. ૦l૦ll તો ભારનું શું ?
૩૨૫) નવટાંકના ૪ પૈસા તો મણનું શું ?
૩૨૬) ૦lll પાશેરની ૧ પાઈ તો પા શેરનું શું ?
૩૨૭) રૂ. ૦)≈નું નવટાંક તો મણનું શું ?

૩૨૮) રૂ. ૨૫) મણ તો રૂ. ૦)≈નું કેટલું આવે ?
૩૨૯) રૂ. ૦)ાાાનું અધોળ તો અધમણનું શું આપવું ?
૩૩૦) રૂ. ૧૫)નું ાા મણ તો રાા રૂપીઆભારનું શું ?
૩૩૧) રૂ. ૦)–નું શેર આવે તો રૂ. ૨૫)માં કેટલું આવે ?
૩૩૨) પૈસાનું નવટાંક તો મણનું શું ?
૩૩૩) રૂ. ૩ાા સેંકડો તો હજારનું શું ?
૩૩૪) ૧ા શેરનો રૂ. ૦)ાાા તો ાા ખાંડીનું શું ?
૩૩૫) રૂ. ાાાાની ૧૦૦ પેન તો ૧૦ પેનનું શું ?
૩૩૬) રૂ. ૧ા–નું શેર તો રૂ.૦)–નું કેટલું ?
૩૩૭) રૂ. ૧ાા–ના ૧૦૦ કેળાં મળે તો ૨૩૦ કેળાંનું શું ?
૩૩૮) રૂ. ૬૫ાા≈ ગાલ્લી તો ૩ાા મણનું શું ?
૩૩૯) સેંકડાના રૂ. ૩)≈ તો રૂ. ૧ા≈ાાનાં કેટલાં નંગ ?
૩૪૦) ૮૦ નંગના રૂ. ૩ાા તો સેંકડાનું શું ?
૩૪૧) એક ટોપીના રૂ. ૦ા≈ાા પડે તો રૂ. ૬ાામાં કેટલી ટોપીઓ આવે ?
૩૪૨) ૧ાા શેરનો રૂ. ૦)–ા તો રૂ. ૨ાાનું કેટલું ?
૩૪૩) શેર ૩)≈ નો એક આનો તો ખાંડીનું શું ?
૩૪૪) રૂ. ૩૬ાા માણી તો શેરનું શું ?
૩૪૫) ૧ાા દિવસના રૂ. ૦)≈ાા તો વર્ષનું શું ?
૩૪૬) ૫ શેરનો રૂ. ૦)–ા તો રૂ. ૧ાાનું કેટલું ?
૩૪૭) ૧ાા શેર દૂધનો રૂ. ૦)– તો રૂ. ૩૦) કેટલું ?
૩૪૮) ૮ મણના રૂ. ૨૫) તો ૧ શેરનું શું ?
૩૪૯) ગાલ્લીના રૂ. ૪૦) નો રૂ. ૦)≈માં કેટલું આવે ?
૩૫૦) રૂ. ૨૮)≈ મહીનો તો રાા મહીના ૧૭ દિવસનું શું ?
૩૫૧) રીમ કાગળના રૂ. ૩ાા≈ાા પડે તો કોડીનું શું ?

સૂચના—વ્યવહારમાં લાગુ પાડી હિસાબ મંગાવવા.

ગેરંટી! ગેરંટી!! ગેરંટી!!!

નીચેનાં પુસ્તકોનો ઉપયોગ કરવાથી
આપોઆપ બુદ્ધિ ખીલવાની સાથે
પરીક્ષામાં નાપાસ થવાની ધાસ્તી રહેશેજ નહિ.

ભલે ખરીદો નહિ પણ એકવાર જુઓ

બાળપોથીથી પાંચમી સુધીના
કન્યા વાચનમાળા પુસ્તક ૧લા નો } "ડિકટેશન શિક્ષક"

બાળવર્ગથી પાંચમા ધોરણ સુધીનો "મુખગણિત શિક્ષક"

સુરત શહેરનો
ચોર્યાસી તાલુકાનો
સુરત જિલ્લાનો } **"ભૂગોળ શિક્ષક"**

સુરત જિલ્લાનો નકશો ચાર આના.

ગુજરાતની સા૦ ભૂગોળની
ચોથા ધોરણની ભૂગોળની } "પ્રશ્નોત્તરમાળા"

બીજા ધોરણ માટે "અંકગણિતના મનોયત્ન"

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની
પ્રશ્નોત્તરમાળા (છપાય છે.) ચાર આના.

ધોરણવાર પુસ્તકોનું પ્રાઇસલીસ્ટ મફત મંગાવો.
પત્રવ્યવહાર નીચેને સરનામે કરવો.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
"મુખગણિત શિક્ષક" વગેરેના કર્તા. શાહપોર-સુરત.